



Miramarska cesta 100, Zagreb
Tel.: 01 465 3396
e-mail: dvacuto@gmail.com
www.dv-acuto.hr
OIB: 23688186092

**GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA
DJEČJEG VRTIĆA
“ACUTO“
(u osnutku)
ZA PEDAGOŠKU GODINU
2024./2025.**

**s. Sunčica Kunić
vršiteljica dužnosti ravnateljja**

Za Osnivača

Klanjateljice Krvi Kristove, Regija Zagreb

Zagreb, rujan 2024.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	USTROJSTVO RADA	3
2.1.	ORGANIZACIJA RADNOG VREMENA.....	4
2.2.	RITAM AKTIVNOSTI U SKUPINI	8
2.3.	STRUKTURA DJELATNIKA	9
2.3.1.	RAVNATELJ.....	10
2.3.2.	ODGOJITELJI	11
2.3.3.	STRUČNI SURADNICI I ZDRAVSTVENI VODITELJ.....	12
2.3.4.	OSTALI ZAPOSLENICI.....	12
3.	MATERIJALNI UVJETI.....	13
3.1.	PROSTORI VRTIĆA ZA ODGOJNE SKUPINE	14
4.	ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD.....	15
4.1.	PSIHOLOŠKI UVJETI OPTIMALNOG RAZVOJA DJETETARANE I PREDŠKOLSKE DOBI	23
	Osiguravanje motoričkog i spoznajnog razvoja	24
	Poticanje razvoja poima o sebi.....	25
	Osiguravanje razvoja samostalnosti i nezavisnosti	25
	Poticanje prosocijalnog ponašanja	25
	Govorno komuniciranje s djetetom	26
	Poticanje simboličke igre	26
	Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 2 do 3 godine	27
	Osiguravanje osjećaja nezavisnosti i samostalnosti	27
	Govorno komuniciranje s djetetom	27
	Osiguravanje razvoja kontrole izražavanja emocija.....	28
	Poticanje simboličke igre	28
	Poticanje empatije i prosocijalnog ponašanja.....	29
	Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 3 do 4 godine	29
	Omogućavanje intelektualnog razvoja	30
	Osiguravanje kontrole izražavanja emocija	30
	Poticanje simboličke igre	30
	Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 4 do 5 godina	32
	Omogućavanje razvoja vlastite efikasnosti - kompetentnost.....	32
	Omogućavanje intelektualnog razvoja	32
	Razvoj samoregulacije (kontrola impulzivnosti).....	33
	Poticanje maštovitosti i kreativnosti.....	33
	Osiguranje razvoja kontrole emocija.....	33
	Poticanje simboličke igre	34
	Poticanje razvoja predčitačkih aktivnosti.....	34
	Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 5 do 6 godina	35
	Osiguravanje intelektualnog razvoja.....	35

Osiguravanje uzora za igru.....	36
Govorno komuniciranje s djetetom.....	36
Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 6 do 7 godina.....	37
Poticanje intelektualnog razvoja.....	37
Osiguravanje uzora za igru.....	37
4.2. KONKRETIZACIJA SADRŽAJA I AKTIVNOSTI.....	38
ŽIVOTNO-PRAKTIČNE I RADNE AKTIVNOSTI.....	38
RAZNOVRSNE IGRE.....	39
DRUŠTVENE I DRUŠTVENO-ZABAVNE AKTIVNOSTI.....	39
UMJETNIČKE AKTIVNOSTI.....	40
RAZNOVRSNO IZRAŽAVANJE I STVARANJE DJETETA.....	40
ISTRAŽIVAČKO-SPOZNAJNE AKTIVNOSTI.....	40
SPECIFIČNE AKTIVNOSTI S KRETANJEM.....	41
4.3. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA.....	42
5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE.....	43
5.1. RAZGOVORI RADI SNIMANJA POČETNOG STANJA USKUPINI, STRUČNI SURADNIK - DIJETE – RODITELJ.....	43
5.2. IDENTIFIKACIJA DJECE S POSEBNIM POTREBAMA I.....	43
5.3. ORGANIZACIJA NJEGE I SKRBI ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE.....	44
SKRB O DNEVNOM RITMU DJETETA.....	44
ZDRAVA PREHRANA.....	44
ZADOVOLJAVANJE POTREBE DJETETA ZA BORAVKOM NA ZRAKU.....	45
PRAĆENJE PSIHOFIZIČKOG RAZVOJA DJETETA.....	46
DNEVNI ODMOR.....	46
ZDRAVSTVENO - HIGIJENSKI UVJETI.....	47
5.4. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA.....	47
5.5. KONTROLA I PRAĆENJE ZDRAVLJA DJELATNIKA.....	49
Godišnji plan rada više medicinske sestre za 2024/2025. godinu.....	49
Bitne zadaće.....	49
Dijete.....	
Roditelje.....	50
Odgojitelje.....	50
Ostale zaposlenike.....	50
Društveno okruženje.....	51
6. STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA.....	51
7. SURADNJA S RODITELJIMA.....	53
Roditeljski sastanci.....	53
Radionice za djecu, roditelje i odgojitelje.....	53
Uključivanje roditelja u odgojno- obrazovni proces.....	53
Kutić za roditelje.....	54
8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA.....	56
9. SIGURNOSNO – ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAMI U DJEČJEM VRTIĆU (PROTOKOLI POSTUPANJA U RIZIČNIM SITUACIJAMA).....	57

9.1.	UVOD.....	57
	Najčešći razlozi za uključivanje djeteta u predškolski program su:	57
	Kako predškolska ustanova može doprinijet djetetovoj sigurnosti?	57
9 2.	PROGRAM RAZVIJANJA NAVIKA I PRAKTIČNIH VJEŠTINASAMOOČUVANJA DJETETA	59
9.2.1.	UVOD.....	59
	CILJ PROGRAMA.....	60
	CILJNE SKUPINE	60
	NOSITELJI PROGRAMA	60
	PLANIRANE AKTIVNOSTI.....	60
	OBLICI.....	62
	SURADNJA S RODITELJIMA	62
10.	VREDNOVANJE PROGRAMA.....	63
	Praćenje i vrednovanje programa.....	63
11.	FINANCIRANJE PROGRAMA.....	66
	Materijalni i financijski rashodi	66
14.	PROGRAM POSTUPANJA I METODE DJELOVANJA ZAPOVEĆANU SIGURNOST DJECE	82
15.1.	PRILOG BR. 1.....	82
15.2.	PRILOG BR. 2.....	83
15.3.	PRILOG BR. 3.....	84
15.4.	PRILOG BR.4.....	85
15.5.	PRILOG BR. 5.....	86
15.6.	PRILOG BR. 6.....	87
15.7.	PRILOG BR. 7.....	88
15.8.	PRILOG BR. 8.....	88
15.9.	PRILOG BR. 9.....	89
15.10.	PRILOG BR. 10.....	90
15.11.	PRILOG BR. 11.....	90
15.12.	PRILOG BR.12.....	90
15.13.	PRILOG BR. 13.....	91

1. UVOD

Dječji vrtić „Acuto“ ustrojava se kao predškolska ustanova u kojoj će ostvarivati programi s djecom rane i predškolske dobi prema Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine, broj 10/97; 107/07 i 94/13), a cjelodnevni program rada Dječjeg vrtića „Acuto“ zadovoljavati će potrebe roditelja za smještajem djece rane i predškolske dobi na području Grada Zagreba.

Program rada Dječjeg vrtića „Acuto“ obuhvaća programe njege, odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi za djecu od godine dana života do polaska u osnovnu školu.

Program rada ostvarivat će se u skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece te socijalnim, kulturnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji. Temelji se na *Koncepciji razvoja predškolskog odgoja i Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece*, dokumentima koji su humanistički koncipirani, te na *Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju* (Narodne novine, broj 10/97, 107/97, 94/13 i 57/22), *Državnim pedagoškim standardima predškolskog odgoja i naobrazbe* (Narodne novine, broj 63/08, 90/10 i 127/19) i *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanja* (Narodne novine, broj 5/15)

Cilj nam je biti vrtić koji nudi sigurno, zdravo i poticajno okruženje u kojem će se dijete osjećati sigurno, zaštićeno i voljeno, koji potiče znatiželju, istraživački odnos prema okolini gdje će stjecati svoja znanja i spoznaje na osnovi vlastitog iskustva i prema optimalnom razvoju svojih potencijala, umijeća, vještina uz primjerenu potporu odgojitelja.

Kao katolički vrtić zalagat ćemo se za cjelovitost djetetova bića i sukladno tome (uz verificirani program) i za odgoj djeteta u vjeri, poštujući pri tom želje i potrebe roditelja.

Prilikom planiranja, programiranja, praćenja i vrednovanja odgojno-obrazovnog procesa nastojimo primjenjivati primjereni razvojno-integracijski pristup što podrazumijeva individualnu i dobru primjerenost sadržaja te skrb za sva područja djetetova razvoja, nudeći mu raznolikost aktivnosti i materijala, mogućnosti izbora, poticanje na razmišljanje, uvažavanje multikulturalnih iskustava, ali i brižljivo planiranje kako bi se stvorila ravnoteža između aktivnosti i odmora djece.

Djelovat ćemo na razvoju stručne kompetencije odgojitelja, poticati samoprocjenjivanje vlastite prakse u timskoj, suradničkoj i motivirajućoj atmosferi.

Zadaće:

a) u odnosu na dijete

- očuvanje i briga za tjelesno, psihičko i duhovno zdravlje djeteta
- razvoj emocionalne stabilnosti
- razvoj pozitivne slike o sebi
- razvoj socijalne kompetencije
- razvoj komunikacije, slobode izražavanja i stvaranja
- razvoj kreativnosti
- razvoj intelektualnih sposobnosti
- razvoj duhovne dimenzije djeteta

b) u odnosu na sudionike odgojno-obrazovnog procesa

- podizanje stručne kompetencije svih zaposlenih u vrtiću
- osiguranje potrebnog materijala za rad
- poznavanje razvoja djece
- promatranje, procjenjivanje svakog pojedinog djeteta kao i skupine
- prihvaćanje djetetove osobnosti
- razvijanje temeljnih ljudskih vrijednosti: prihvaćanje, uvažavanje različitosti, empatija, odgovornosti, međusobno pomaganje, tolerancija

c) u odnosu na roditelja

- partnerstvo vrtića i roditelja kroz sudjelovanje u raznim aktivnostima i edukacijama
- stvaranje povjerenja kroz iskrenu i otvorenu komunikaciju
- uključivanje roditelja u sve vidove programa

d) u odnosu na društvenu sredinu

- razvojno primjerenim poticajima i sadržajima uključivati se u obilježavanje bitnih događanja u široj društvenoj okoli

2. USTROJSTVO RADA

Dječji vrtić „Acuto“ ostvarivat će svoju djelatnost u Zagrebu, Miramarska cesta 100, u objektu čiji je prostor prilagođen novom pedagoškom standardu.

Program će se provoditi u dvije odgojne skupine:

JASLIČKA SKUPINA RIBICE	MJEŠOVITA VRTIČKA SKUPINA LOPTICE
11 DJECE Odgojiteljice: Antonia Razum, Kristina Tokić	19 djece Odgojiteljice: Božena Ferketin, Tomislava Zelanto

Broj i raspored djece tijekom pedagoške godine će se mijenjati, zbog mogućih naknadnih upisa nove djece, sve ovisno o interesima roditelja i mogućnostima ustanove, usklađenim s propisanim pedagoškim standardima i osiguranim materijalnim uvjetima.

U vrtiću na poslovima njege, odgoja i obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, te skrbi o djeci rade stručni djelatnici koji imaju stručnu spremu propisanu *Zakonom o predškolskom odgoju*.

2.1. ORGANIZACIJA RADNOG VREMENA

Radno vrijeme vrtića je 10 sati i to od 07:00 do 17:00 sati.

Odgojitelji će u 10-satnom programu raditi:

- tjedna: 40 sati
 - neposrednog rada 27,5 sati
 - prateći poslovi 10 sati i
 - pauza: 2,5 sata
- dnevno:
 - neposredni rad 5,5 sati
 - prateći poslovi: 2 sata dnevno i
 - pauza 0,5 sati

STRUKTURA SATI 2024./2025.

MJESEC	BR. DANA	SUBOTE	NEDJELJE	PRAZNICI	RADNI DANI	UKUPNO SATI RADA	UKUPNO SATI (s praznicima)
9./24.	30	4	5	0	21	168	168
10./24.	31	4	4	0	23	184	184
11./24.	30	5	4	2	19	152	168
12./24.	31	4	5	2	20	160	176
1./25.	31	4	4	2	21	168	184
2./25.	28	4	4	0	20	160	160
3./25.	31	5	5	0	21	168	168
4./25.	30	4	4	1	21	168	176
5./25.	31	5	4	2	20	160	176
6./25.	30	4	5	1	20	160	168
7./25.	31	4	4	0	23	184	184
8./25.	31	5	5	2	19	152	168
UKUPNO:	365	52	53	12	248	1984	2080

**STRUKTURA SATI ODGOJNO-OBRAZOVNIH RADNIKA
ZA PEDAGOŠKU GODINU 2024./2025**

MJESEC	BROJ RADNIH DANA	NEPOSREDNI RAD	OSTALI POSLOVI	STANKA	UKUPNO SATI RADA (bez praznika)
9./24.	21	115,5	42	10,5	168
10./24.	23	126,5	46	11,5	184
11./24.	19	104,5	38	9,5	152
12./24.	20	110	40	10	160
1./25.	21	115,5	42	10,5	168
2./25.	20	110	40	10	160
3./25.	21	115,5	42	10,5	168
4./25.	21	115,5	42	10,5	168
5./25.	20	110	40	10	160
6./25.	20	110	40	10	160
7./25.	23	126,5	46	11,5	184
8./25.	19	104,5	38	9,5	152
UKUPNO:	248	1364	496	124	1984

Satnica na bazi petodnevnoga tjedna: 40 sati

Neposrednog rada: 27,5 sati (5,5 sati dnevno) – $248 \times 5,5 = 1364$

Prateći poslovi: 10 sati (2 sata dnevno) – $248 \times 2 = 496$

Pauza: 2,5 sata (0,5 sati dnevno) - $248 \times 0,50 = 124$

Ukupno: 40 sati - $248 \times 8 = 2080$

**RAZRADA ZADUŽENJA GODIŠNJE SATNICE PO MJESECIMA ZA
ODGOJITELJE ZA PEDAGOŠKU GODINU 2024./2025.**

MJESEC	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	UKUPNO
NEPOSREDNI RAD	115,5	126,5	104,5	110	115,5	110	115,5	115,5	110	110	126,5	104,5	1364
PLANIRANJE DNEVNO	21	23	19	20	21	20	21	21	20	20	23	19	248
PLANIRANJE TJEDNO	4	3	3	3	3	2	3	3	3	3	4	3	37
PLANIRANJE MJESEČNO	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	15
SURADNJA S RODITELJIMA	6	5	5	6	5	5	5	6	5	5	6	5	64
IND. STRUČNO USAVR. I STRUČNO USAVR. U USTANOVI	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	36
STRUČNO USAVR. IZVAN USTANOVE	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	36
ODGOJITELJ. VIJEĆE	5	0	0	0	0	3	0	3	0	0	5	0	16
RAD GRUPE EST. UREĐENJE	5	4	4	3	3	3	4	5	3	4	3	3	44
UKUPAN BROJ SATI ZA DRUGE POSLOVE	42	46	38	40	42	40	42	42	40	40	46	38	496
DNEVNI ODMOR	10,5	11,5	9,5	10	10,5	10	10,5	10,5	10	10	11,5	9,5	124
UKUPNO ZADUŽENJE S ODMOROM	168	184	152	160	168	160	168	168	160	160	184	152	1984

2.2. RITAM AKTIVNOSTI U SKUPINI

Dnevni ritam u odgojno-obrazovnim skupinama je okvirni i svakako podložan potrebama djece.

07.00 – 08.00 okupljanje djece, jutarnje aktivnosti po izboru

08.15 – 08.45 doručak

09.00 - 10.30 grupne ili pojedinačne aktivnosti uz individualni pristup odgajatelja svakom djetetu

10.00 – 10.15 voćni obrok

10.30 – 11.15 boravak na zraku svakodnevno, osim u izrazito lošim vremenskim uvjetima

11.15 – 12.00 ručak

12.15 – 14.00 vrijeme odmora za djecu koja imaju potrebu za snom, za djecu koja se ne odmaraju pripremljene su mirne aktivnosti

14.00 – 14.30 užina

15.00 – 17.00 izbor aktivnosti na otvorenom, osim u izrazito lošim vremenskim uvjetima

2.3. STRUKTURA DJELATNIKA

Program će realizirati 4 odgojitelja uz pomoć stručnog tima.

R. br.	Ime i prezime	Radno mjesto	Stupanj i vrsta stručne spreme	Radno vrijeme	Ugovor
1.	Božena Ferketin	odgojiteljica	VI, VŠS	puno	neodređeno
2.	Tomislava Zelanto	odgojiteljica	VI, VŠS	puno	neodređeno
3.	Antonia Razum	odgojiteljica	VI, VŠS	puno	neodređeno
4.	Kristina Tokić	odgojiteljica	IV, SSS	puno	određeno
5.	Petra Šoh	osoba za njegu skrb i pratnju	VI, VŠS	nepuno	neodređeno
6.	Anđa Šteko	osoba za njegu skrb i pratnju	VI, VŠS	nepuno	neodređeno
7.	Gordana Šćrbec	servirka	IV, SSS	puno	neodređeno
8.	Marica Šumić	spremačica	IV, SSS	nepuno	neodređeno
9.	Dora Šimunović	tajnica	VII, VSS	puno	ugovor o djelu
10.	Augustina Kata Barišić	zdravstvena voditeljica	VI, VŠS	nepuno	neodređeno
11.	Vrdoljak računovodstvo	računovođa	VII, VSS	nepuno	ugovor o računovodstvenim uslugama
12.	Brankica Blažević	pedagog	VII; VSS	nepuno	neodređeno
13.	Bojan Branisavljević	psiholog	VII: VSS	nepuno	neodređeno
14.	Sunčica Kunić	privremena ravnateljica	VII, VSS	puno	određeno

2.3.1. RAVNATELJ

Za ravnatelja, odnosno vršitelja dužnosti ravnatelja može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete za ravnatelja dječjeg vrtića.

Poslovi ravnatelja:

- planira, organizira, motivira i vrednuje proces rada u vrtiću
- zastupa i predstavlja vrtić prema drugim pravnim i fizičkim osobama
- izvršava sve pravne radnje u ime i za račun vrtića i u skladu sa *Zakonom*
- odgovara za zakonitost rada vrtića
- odgovara za stručni rad vrtića
- predlaže godišnji plan i program rada
- odgovara za materijalne financije, surađuje sa *Županijskim uredom za prosvjetu, kulturu i sport, Ministarstvom prosvjete i sporta*, te drugim državnim institucijama i ustanovama.
- zaposlen je u okviru 8-satnog radnog vremena, odgovarajući poslovi obavljaju se u sklopu 7-satnog radnog vremena, a ostatak se odnosi na poslove vezane uz suradnju s drugim ustanovama, poslove stručnog usavršavanja, planiranja, pripreme za rad i druge poslove.

2.3.2. ODGOJITELJI

Poslovi	Tjedno zaduženje (sati)	Dnevno zaduženje (sati)
NEPOSREDNI RAD	27,5	5,5
OSTALI POSLOVI	10	2
STANKA	2,5	0,5
UKUPNO	40	8

Odgojitelji su obvezni u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s djetetom i skupinom djece provesti 27,5 radnih sati tjedno, a ostale poslove u sklopu satnice do punoga radnog vremena.

Ostali poslovi odgojitelja obuhvaćaju planiranje, programiranje i vrednovanje rada, pripremu prostora i poticaja, suradnju i savjetodavni rad s roditeljima i ostalima te poslove stručnog usavršavanja. Odgojitelj je stručno osposobljena osoba koja provodi odgojno-obrazovni program rada s djecom predškolske dobi i stručno promišlja odgojno-obrazovni proces u svojoj odgojno-obrazovnoj skupini. On pravodobno planira, programira i vrednuje odgojno-obrazovni rad u dogovorenim razdobljima. Prikuplja, izrađuje i održava sredstva za rad s djecom te vodi brigu o estetskom i funkcionalnom uređenju prostora za izvođenje različitih aktivnosti. Radi na zadovoljenju svakidašnjih potreba djece i njihovih razvojnih zadaća te potiče razvoj svakog djeteta prema njegovim sposobnostima. Vodi dokumentaciju o djeci i radu te zadovoljava stručne zahtjeve u organizaciji i unapređenju odgojno-obrazovnog procesa. Suraduje s roditeljima, stručnjacima i stručnim timom u dječjem vrtiću kao i s ostalim sudionicima u odgoju i obrazovanju djece rane i predškolske dobi u lokalnoj zajednici. Odgovoran je za provedbu programa rada s djecom kao i za opremu i didaktička sredstva kojima se koristi u radu.

2.3.3. STRUČNI SURADNICI I ZDRAVSTVENI VODITELJ

U rad će se uključiti stručni suradnici pedagog i psiholog sa satnicom koja je određena DPS-om.

Zdravstvena voditeljica u dječjem vrtiću jest viša medicinska sestra koja radi na osiguravanju i unapređenju zaštite zdravlja djece i u timu sa stručnim suradnicima, ravnateljem, odgojiteljima, roditeljima i ostalim čimbenicima sudjeluje u ostvarivanju tih zadataka.

Više medicinske sestre poslove neposrednoga zdravstveno-odgojnog rada s djecom, odgojiteljima i ostalim radnicima u dječjem vrtiću obavljaju u sklopu 7-satnoga radnog vremena, a ostatak se odnosi na poslove vezane uz suradnju s drugim ustanovama, poslove stručnog usavršavanja, planiranja, pripreme za rad i druge poslove.

Suradnja sa vanjskim stručnim suradnicima biti će regulirana na zakonski prihvatljiv način, uz konzultacije pravne službe osnivača i nadležnog ministarstva.

Ostale radnike dječji vrtići zaposlit će sukladno svojim potrebama uz suglasnost osnivača i odredbama.

2.3.4. OSTALI ZAPOSLENICI

Ustanova će samostalno organizirati obavljanje stručnih, pravnih, kadrovskih, administrativnih i računovodstvenih poslova, a u početnoj fazi rada temeljem ugovora s vanjskim suradnicima

Za organizaciju prehrane djece osigurat će se dostava hrane putem cateringa te sklapanjem ugovora o isporuci obroka od za to ovlaštene pravne osobe.

Za poslove čišćenja prostora i pranja rublja sklopit će se interni ugovor sa samostanom i u vlastitoj organizaciji osiguranom opremom i strojevima. Održavanje objekta organizirat će se od strane ustanove.

3. MATERIJALNI UVJETI

Vrtić raspolaže potrebnom opremom i didaktičkim sredstvima sukladno važećim standardima predškolskog odgoja za odgovarajuće oblike programa koji se u vrtiću organiziraju.

Prostor dječjeg vrtića osigurava poticajnu sredinu za odgoj i obrazovanje predškolske djece od navršene jedne godine života do polaska u školu, zadovoljava higijensko tehničke zahtjeve i osnovna ekološka i estetska mjerila.

Unutarnji prostori vrtića odgovaraju potrebama djece i uvjetima života u obitelji.

Dvorište će se koristiti tokom cijele godine i ovisno o vremenu spajat će se vanjske i unutarnje aktivnosti.

Pri izboru didaktičkog materijala u vrtiću važnost smo pridavali cilju poticanja psihomotornog razvoja djeteta, razvoja koordinacije, fine motorike, socio-emocionalnog razvoja, spoznajnog razvoja. Svi materijali su specifični za dob i interes djeteta, kako na razini individualnog razvoja tako i na razini razvoja grupne igre.

Didaktike igračke su ujedno i najbolji put djeteta da uči i zdravo se razvija kroz igru.

Ponudene igračke su u potpunosti prilagođene djetetu (zaobljene i oblikovane).

U naš didaktički materijal za djecu predškolskog uzrasta ubrajaju se raznovrsne slike, predmeti, igračke, građevinsko-konstruktivni materijal i sve čime djeca istražuju i upoznaju svojstva materijala (oblik, veličinu, boju, svojstva materije...).

Specijalizirani didaktički materijal odnosi se na didaktičke materijale za razvoj krupne i fine motorike, didaktički materijal za poticanje socijalnog razvoja te didaktički materijal za razvoj govora i razvoj pojma o sebi.

Prateći potrebe i interese djece odgojitelji će i sami izrađivati poticaje koji će pratiti to njihovo zanimanje.

3.1. PROSTORI VRTIĆA ZA ODGOJNE SKUPINE

Unutarnji prostor vrtića obuhvaća:

PROSTOR	VELIČINA
1. Ulazni prostor _vjetrobran	14,90 m ²
2. Spremište _arhiva	8,68 m ²
3. Hodnik sa garderobama za jaslice i vrtić	94,59 m ²
4. Soba za zdravstvenu voditeljicu s prostorom za izolaciju bolesnog djeteta	13,55 m ²
5. Sanitarni čvor	2,00 m ²
6. Jedinica za djecu jasličke dobi	48,17 m ²
7. Prostor za njegu djece sa sanitarnim uređajima	9,27 m ²
8. Jedinica za djecu vrtićke dobi _Skupina 1	75,78 m ²
9. Prostor za njegu djece sa sanitarnim uređajima	9,50 m ²
10. Jedinica za djecu vrtićke dobi _Skupina 2	47,14 m ²
11. Prostor za njegu djece sa sanitarnim uređajima	6,40 m ²
12. Čajna kuhinja	14,26 m ²
13. Predprostor-garderoba odgojitelja	3,76 m ²
14. Sanitarni čvor za radnike	2,10 m ²
15. Soba za ravnatelja	5,30 m ²
16. Soba za stručne suradnike/ zbornica	8,00 m ²
17. Sanitarije za roditelje i posjetitelje m ²	M 4,13 m ² /Ž 3,84 m ²
18. Opći prostori _ prilazni putevi, parkiralište	(3PM) 108,00 m ²
19. Višenamjenska dvorana	45, 35 m ²
20. Igralište za djecu	603,00 m ²

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD

Vodeći se vizijom katoličkog vrtića Acuto , Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje te Kurikulumom ustanove, postavili smo opće i posebnu zadaću za pedagošku godinu 2024./2025.a sve s ciljem osiguravanja uvjeta u kojem dijete ima mogućnost cjelovitog razvoja(uključujući i duhovnu dimenziju), slobodu izražavanja vlastitih potreba, misli, želja i osjećaja.

Kurikulumska vizija obvezuje da vrtić bude prepoznat po življenim kršćanskim i obiteljskim vrijednostima u kojem će svi sudionici biti otvoreni kreiranju dobrih odgojno-obrazovnih ciljeva i zadaća, a dijete će se razviti u zadovoljnu, sretnu, kreativnu ,samostalnu i odgovornu osobu.

OPĆE ZADAĆE

ZADAĆE U ODNOSU NA DIJETE

- poticanje cjelovitog razvoja svakog djeteta ciljanim zadaćama, promišljenim poticajima i aktivnostima putem igre stvaranje odgovarajućih organizacijskih uvjeta koji se temelje na suvremenom shvaćanju djeteta, tj. shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića, kao istraživača i aktivnog stvaratelja znanja, kao socijalnog subjekta sa specifičnim potrebama, pravima i kulturom, kao aktivnoga građanina zajednice te kao kreativnog bića sa specifičnim stvaralačkim i izražajnim potencijalima.
- individualizirani pristup poticanju rasta i razvoja svakog djeteta
- razvijanje osobnih kompetencija djece (posebice pozitivne slike o sebi, samopouzdanja, samopoštovanja, kontrole izražavanja emocija i empatije)
- poticati samoorganizirajuće aktivnosti djece
- razvijanje i učenje alata za društvenost: socijalna znanja, socijalno razumijevanje, socijalna umijeća i socijalne dispozicije
- razvoj kompetencija vezanih uz umjetnički aspekt (poticanje stvaralaštva, kreativno izražavanje ideja u nizu umjetničkih područja:govorno, glazbeno ,likovno, scensko, plesno)
- individualna procjena spremnosti za polazak u školu te individualizacija pripreme za polazak u školu
- u jasličkim skupinama obogatiti kutiće za igru i učenje(razvoj motorike, senzomotorike, koordinacije, govorni i socio-emocionalni razvoj)

ZADACÉ U ODNOSU NA ODGOJITELJE

- promišljeno kreiranje poticajnog prostorno-materijalnog i socijalnog okruženja(formirati kutice za igru i učenje)
- stvaranje okruža u kojem se potiču svi aspekti komunikacije (slušanje drugoga, verbalno i neverbalno izražavanje) u cilju unapređenja međusobnih odnosa
- stvaranje takvog ozračja u kojem se dijete osjeća slobodnim iznijeti svoje mišljenje, stavove, brige, strahove, u kojem može zadovoljiti radoznalost u skladu sa potrebama i željama
- intenziviranje suradnje odgojitelja, stručnih suradnika i roditelja s ciljem informiranja i stvaranja povjerenja u periodu prilagodbe djeteta na vrtić(dijete-odgojitelj-roditelj)
- integrirati projekte u pedagošku praksu kao oblik doživljajnog učenja i aktivnog sudjelovanja djeteta
- učinkovitije praćenje napretka djece
- nabava te izrada senzornih poticaja i prirodnih materijala kao medija učenja i istraživanja unutarnjeg i vanjskog prostora
- uređivanje vrtićkog okoliša
- unaprjeđivanje suradnje odgojiteljica, roditelja i stručnih suradnica na usklađivanju odgojnih utjecaja i poticanju svih razvojnih područja
- objektivno utvrđivanje razvojnog statusa skupine i pojedinog djeteta
- dokumentiranje života odgojno-obrazovne skupine (kutići za roditelje, prezentacije programa, pedagoški projekti)
- pedagoška opservacija i identifikacija djece s posebnim potrebama (uključujući i darovitu djecu) i njihovo uključivanje u skupinu
- kontinuirano provođenje *Programa predškole*

PROGRAM PREDŠKOLE (prema verificiranom Programu predškole vrtića)

<i>Tjelesna zrelost</i>	Gruba i fina motorika
<i>Kognitivna zrelost</i>	Koncentracija, orijentacija, znanja o slovima i brojevima
<i>Emocionalna zrelost</i>	Briga o sebi, prepoznavanje, izražavanje i regulacija emocija
<i>Socijalna zrelost</i>	Empatija, odnosi, tolerancija, odgovornost
<i>Govorno-jezična i komunikacijska zrelost</i>	Govor, rječnik, predvještine čitanja i pisanja

Duhovno-moralna zrelost	Razlikovanje dobra i zla, pozitivna identifikacija
--------------------------------	--

ZADAĆE U ODNOSU NA RODITELJE

- senzibiliziranje roditelja o važnosti primjerenih poticaja tijekom djetetovog rasta i razvoja i ranih intervencija kod uočenih odgojnih i razvojnih problema
- uključenost roditelja kao aktivnih sudionika odgojno-obrazovnog procesa
- njegovanje kulture čitanja Biblije i molitve s biblijskim tekstovima u vrtiću i u obitelji

„Uvijek i jedino molitva se može opisati u jednostavnosti onih koji ju doživljavaju“, Papa Franjo

U ranom odgoju djeteta neosporna je činjenica da na njegov razvoj gledamo kao na slijed kontinuiranih promjena u sposobnostima, vještinama, znanjima, osobinama i njegovu ponašanju jer se ono njima mijenja, postaje sve veće, spretnije, sposobnije, društvenije i prilagodljivije. U razdoblju od rođenja do treće godine života dječji doživljaji zahvaćaju dubinu njihove duše. Ako dijete u ovom razdoblju života uspije shvatiti da je Bog ljubav, to je dokaz da je shvatilo sva Božja metafizička svojstva, jer se time polaže temelj za vjeru. (pedagog Herbert Gudjons) Vrijeme u kojem se događa taj temeljni vjerski osjećaj rano je djetinjstvo, a to znači da djeci treba posredovati religiozne doživljaje i sadržaje u ranoj i predškolskoj dobi. Budući da katolički vrtići provode *Program katoličkoga vjerskog odgoja djece rane i predškolske dobi*, razumljivo je nastojanje da se naglase pojedini segmenti odgoja u vjeri. Budući da je papa Franjo proglasio je 2025. godinu *Godinom molitve*, odnosno godinu posvećenu ponovnom otkrivanju velike vrijednosti i nasušne potrebe molitve u osobnom životu, u životu Crkve i svijeta i naša posebna zadaća biti će na tom tragu.

"Želio sam da 2024. godina, kao priprema za **jubilej 2025.**, bude posve posvećena molitvi" rekao je papa Franjo, uz želju da 2024. bude usmjerena velikoj „simfoniji“ molitve. Ponajprije, dodao je Papa, za obnavljanje želje za prebivati u Božjoj blizini, slušati ga i klanjati mu se.

Papa je pozvao sve vjernike na intenzivniju molitvu tijekom priprave za Svetu godinu, istaknuvši: "Idući mjeseci dovest će nas do otvaranja Svetih vrata, čime ćemo započeti Jubilej. Molim vas da intenzivirate svoju molitvu da biste se dobro pripremili za proslavu tog milosnog događaja i iskusili snagu Božje nade. Zato započinjemo Godinu molitve, odnosno godinu posvećenu ponovnom otkrivanju velike vrijednosti i nasušne potrebe molitve u osobnom životu, u životu Crkve i svijeta". Jubilarne godine obilježavaju se posljednjih stoljeća svakih 25 godina, počevši od one prve za vrijeme pape Bonifacija VIII., 1300. godine.

Svaka jubilarna godina bila je osobito važna u duhovom, crkvenom i društvenom području života Crkve, a takva će, bez sumnje, biti i 2025. godina.

Geslo **Jubilarne godine 2025.** jest "Hodočasnici nade". Sintagma je to kojom se želi potaknuti na ozračje nade i povjerenja. Kao katolički vrtići provodeći *Program katoličkoga vjerskog odgoja djece rane i predškolske dobi* slijediti ćemo jednu od bitnih zadaća u Programu, a to je: *Uvoditi dijete u prijateljsku komunikaciju s Bogom putem osobnoga molitvenog izražavanja.*

Biblija ima veliku ulogu u vjerskom odgoju i samim time u otvaranju djeteta za komunikaciju s Bogom. Ona je prepuna simbola i slikovitog govora koji dijete poziva na svojevrsnu igru otkrivanja i primanja. Odgojitelj odabire one tekstove koje dijete može prihvatiti i ponijeti sa sobom kao doživljaj koji ga raduje i duhovno i spoznajno zadovoljava. Nakon interpretacije (koja mora biti prilagođena dobi i djeci zanimljiva) planiraju se različiti vidovi izražavanja među kojima je i molitveni. Molitvu ne bi trebali shvaćati kao pomoć u teškim trenucima nego bi trebali gledati na nju kao izraz vjere i ljubavi prema Stvoritelju, a dijete je prebogato ljubavlju i njegova molitva je iskrena i predstavlja njegov dijalog s Bogom. Molitva treba izražavati djetetovu želju, svojim tekstom ne smije nadilaziti mogućnosti dječjeg shvaćanja. Ona mora oblikovati ono što je djetetu važno, a riječi trebaju biti jednostavne uzete iz djetetove svakidašnjice. Temelj i nezamjenjivi element odgoja za molitvu jest konkretan roditeljski primjer, a u vrtiću je to odgojiteljski. Rituali su vrlo važni za razvoj djeteta predškolske dobi. Redovito ponavljanje daje im sigurnost i snagu, percepcija i iskustvo stvaraju identitet- a to se događa upravo ritualima. U tom kontekstu dobro je koristiti blagoslove i kratke molitve. Jednako tako važno je i djetetovo okruženje. Biskupi Njemačke biskupske konferencije upućuju na to da uspješno oblikovanje prostora i vremena u katoličkom vrtiću ilustrira kršćansku vjeru i roditeljima otvara osjetilan i doživljajno usmjeren vjerski pristup. Zato je jako važno pristupiti i tom pedagoškom segmentu.

Poznajući dječju prirodu i razvoj djeca mnogo puta i na mnogo načina uočavaju Božju prisutnost izvan govora o Bogu i prije nego što se o nJemu govori. Pritom treba djeci pomoći da *slušaju, promatraju, razmatraju*, jer tada postaju sposobna *odgovoriti, govoriti, sjediniti kretnje s riječima*, iz čega se spontano javlja njihova molitva.(Usp.*Isto*, 338)

Molitva označava naš razgovor s Bogom. Dječje iskustvo o Bogu i molitvi ovisi i o tome kako mi odrasli oblikujemo molitvu. Djeca se u razgovoru s Bogom moraju osjećati dobro, prihvaćeno. Poznajući razvoj molitve kod djeteta možemo ga ispravno uvoditi u molitvu i odgojiti ga za molitvu. Zato će naša posebna zadaće ove pedagoške biti sljedeća:

POSEBNA ZADAĆA

Osigurati molitveno stvaralački sustav koji uvodi dijete u prijateljsku komunikaciju s Bogom (izbor metoda, sadržaja, poticaja, načina rada, pristupa djetetu)

Izbor metoda:

- Metoda podrške i poticanja
- Metoda razgovora
- Metoda imitacije
- Metoda dramatizacije
- Metoda ilustracije
- Metoda istraživanja

Sadržaji rada:

- Program katoličkoga vjerskog odgoja djece rane i predškolske dobi (Priručnik: Njihovo je kraljevstvo nebesko, Pišković, Blažević, Alfa)
- Slikovnice vjerskog sadržaja, dramatizacije, pjesmice vjerskog sadržaja
- Književno-umjetnički tekstovi sa moralnom porukom (slikovnice, bajke, basne)
- Molitve primjerene djetetu (kratke zahvalne molitve kod jela, zaštitničke kod dnevnog odmora, spontane ili inicirane u aktualnim situacijama, spontane kod posjeta crkvi i kapelici, individualne spontane poticane od strane odgojitelja nakon susreta sa biblijskim tekstom)

Prema: PROGRAM KATOLIČKOGA VJERSKOG ODGOJA DJECE RANE I PREDŠKOLSKE DOBI

<i>Tematske jezgre</i>	<i>Izbor biblijskih i drugih tekstova za poticaje i aktivnosti</i>
<i>Doček i prihvaćanje djece</i>	• Dobro došli • I moje je mjesto u vjerskom kutiću • Biblija – moja knjiga • S Isusom kroz liturgijsku godinu
<i>Stvoreni svijet i stvorenja u njemu</i>	• Kako je lijep ovaj svijet • Molitva hvale i slave Stvoritelju

	• Pjesma stvorova • Anđeli čuvari • Prispodoba o kvascu • Dani kruha • Isus poziva na ljubav • Bog ljubi svakog čovjeka
<i>Kraljevstvo Božje</i>	• Život u svjetlosti sa svetima • Prispodoba o gorušičinu zrnju • Prispodoba o dragocjenom biseru • Blagdan Sv. Martina • Krist je Kralj
<i>Božić - radost Isusova dolaska na svijet</i>	• Marija i anđeo • Zajedno oko adventskog vijenca • Brojimo dane u iščekivanju Isusa • Blagdan sv. Nikole • Blagdan sv. Lucije • Isusa čekam s radošću • Betlehemske čudo • Radujem se rođenju • Isus se rodio • Sveta Obitelj • Poklon mudraca
<i>Isusovo djetinjstvo i život</i>	• Bog se brine o Isusu • Ljubavlju se prepoznaje • Dvanaestogodišnji Isus u hramu • Isus traži prijatelje • Isus pomaže Bartimeju • Susret Isusa i Zakeja • Uz Isusa sam siguran • Karneval/maškare

	Blagdan Sv. Valentina
<i>Otkrivanje tajne života</i>	• Vrijeme promjene – Korizma • Drugi treba moju pomoć – Milosrdni Samaritanac • Dobar Pastir • Izgubljena ovca • Molitva hvale i zahvale dobrom Pastiru • Blagdan sv. Josipa • Isusov ulazak u Jeruzalem – Cvjetnica • Isus s prijateljima na večeri • Isus daje život za nas • Uskrsno svjetlo
<i>U znaku vode i svjetla - ususret Uskrsnome Isusu</i>	• Put u Emaus Lk 24, 13-32 • Svjetlo uskrsne i krsne svijeće • Molitva Oče naš Mt 6,9-15
<i>Majka</i>	• Moja majka • Marija Isusova i naša majka • Marija naša zaštitnica. • Majka Božja od Kamenitih vrata
<i>Moja kršćanska zajednica - Crkva</i>	• Blagdan Duha Svetoga Dj 2,1-12 • Crkva Isusov i naš dom Mk 10,13-16 • Prostor i predmeti u crkvi Liturgijske boje

Načini rada

- Individualno,
- Grupno,
- Zajednički sa cijelom skupinom

Zadace u odnosu na dijete

- poticati različite oblike percepcije i izražavanja(vid, miris, okus, dodir) kako bi dijete iskusilo ljepotu i beskonačnost
- stvaranje uvjeta za učenje putem osjetila i simbola
- poticati dječji govor kao preduvjet za komunikaciju s Bogom
- iskusiti osjećaj tišine kao preduvjeta za opuštanje i postizanje unutarnjeg mira (igre tišine i opuštanja)
- poticati emocionalnu inteligenciju koja pridonosi religioznom izražavanju i ponašanju djeteta
- biblijskim tekstom i molitvom iskusiti ljepotu nevidljive Božje blizine
- opažati ljepotu Božju prisutnosti u svijetu koje dijete okružuje
- sudjelujući u oblikovanju vjerskog kutića djeci omogućujemo internalizaciju
- učiti dijete promatrati dobre oblike komunikacije odraslih sa Bogom
- omogućiti djetetu različite oblike izražavanja koji mogu predstavljati djetetov odgovor Bogu(senzomotorički, dramski, likovni, plesni..)
- razvoj fantazijskog mišljenja
- kreirati pitanja otvorenog tipa kako bi djetetu omogućili puni izričaj
- istraživati odgojno-obrazovnu praksu i kontinuirano je mijenjati (posebice na planu duhovnog razvoja i vjerskog odgoja djeteta)
- učenje religiozne prakse vanjskim pojačanjem i društvenom afirmacijom (svjedočanstvo vjere drugih ljudi)
- stvarati s djecom i njegovati biblijsku kulturu
- dokumentiranjem aktivnosti s ciljem davanja dodatnih poticaja i preispitivanja vlastitog pristupa djetetu

Zadace u odnosu na odgojitelje

- osvijestiti potrebu odgojiteljeve komunikacije s Bogom(molitveni početak dana, osobni posjet Isusu u kapelu)
- promišljanje, djelovanje i isprobavanje različitih načina rada kako bi se interes djece za molitvu mogao prepoznati, pratiti i obogaćivati
- dobrim metodama poticati djecu na raspravu, maštu, zaključivanje
- strukturirati i nadopunjavati prostor vjerskog kutića(zajedno sa djecom) prateći i poštujući dječje ideje , želje i potrebe
- fleksibilno organizirati materijalni i socijalni kontekst u skladu sa dječjim potrebama
- obogatiti vjerski kutić novim sadržajem i učiniti ga interesantnim djeci(ciljano ga mijenjati prateći liturgijsku godinu)
- organizirati jednom tjedno 15 minuta zajedničko klanjanje odgojitelja pred Isusom ići pred Isusa i klanjati mu se (uz to da klanjanje oblikuje svaki puta druga odgojiteljica)
- biti dobar slušač i promatrač djece(posebice nakon aktivnosti sa biblijskim tekstom)
- vrednovanje dječjih postignuća i osobnog aktiviteta

Zadaci u odnosu na roditelje

- potaknuti roditelje da mogu slobodno otići u samostansku kapelicu i pomoliti se
- potaknuti roditelje da se uključe na Dan duhovne obnove
- organizirati školu molitve za roditelje
- na dogovorenu društvenu mrežu slati neku misao o molitvi
- organizirati prigodne blagdanske radionice i Euharistijska slavlja s roditeljima
- organizirati zajedničko hodočašće na Mariju Bistricu
- omogućiti roditelju da bude partner u odgojnom-obrazovnom procesu

4.1. PSIHOLOŠKI UVJETI OPTIMALNOG RAZVOJA DJETETA RANE I PREDŠKOLSKO DOBI

DIJETE U DOBI OD 6 MJESECI DO 2 GODINE

Osnovna karakteristika ovog perioda je povećana motorička spretnost djeteta. Zbog nove kvalitete pokretljivosti i složenijeg baratanja predmetima dijete radoznalo istražuje nove mogućnosti i naglo stječe nova iskustva. Jedna od najdražih zabava mu je bacanje predmeta.

Toliko toga mora učiniti i toliko toga vidjeti. Do kraja druge godine njegove motoričke vještine vidljivo će se usavršiti, i od tek prohodalog jednogodišnjaka – bebe, postat će dijete koje trči i skače.

Dijete postaje vrlo aktivno i ukupno ponašanje oko 18 mjeseci gubi svoju dotadašnju harmoniju. Javlja se prvi negativizam; glavna djetetova riječ je „NE“. Stalno mora biti pod nadzorom jer verbalne zabrane u ovom periodu nisu dovoljne. Raspoloženja su mu promjenjiva, burna i kratkotrajna. Skretanje pažnje je najbolji način usmjeravanja djetetovog ponašanja. Govor kao sredstvo komunikacije s okolinom bitno će uznapredovati (i razumijevanje i izražavanje govorom). Raste interes za vršnjake. Javljaju se prvi oblici prosocijalnog ponašanja, pa npr. tješi drugo dijete koje plače.

U igri imitira radnje odraslih (briše, češlja) i pri tom koristi zamjene za konkretne predmete. Ovo su najave da s krajem druge godine završava senzomotoričko razdoblje i započinje razvoj simboličke funkcije.

U drugoj polovici druge godine dijete počinje biti svjesno svojih fizioloških potreba i započinje učiti kako da ih kontrolira.

Strah od odvajanja od roditelja (separacijski strah) koji se javio u prvoj godini sada se čak i pojačava.

Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 6 mjeseci do 2 godine

1. Olakšavanje odvajanja od roditelja

- Pruža djetetu objašnjenje zašto je potrebno odvajanje od skrbnika i što će dijete raditi dok on ne dođe.
- Omogućiti djetetu izražavanje već stečenih navika i ponašanja (ritam i način zadovoljavanja primarnih potreba – ishrana, spavanje, pražnjenje...).
- Omogućiti djetetu korištenje prelaznog objekta.
- Omogućiti postupno produžavanje boravka djeteta u jaslicama, te boravka roditelja u jaslicama, osobito u vrijeme privikavanja.

2. Osiguravanje motoričkog i spoznajnog razvoja

- Omogućiti djetetu da istražuje veliki prostor s bezopasnim i zanimljivim igračkama i predmetima svakodnevne upotrebe (plastične posude, bočice, šareni papiri, krpice, kutije, tuljci i sl.) Ne pretrpavati okolinu, povremeno mijenjati materijal i igračke.
- Brinuti o optimalnoj količini novih doživljaja – ne previše odjednom!
- Potrebno je da dijete bude aktivno i samostalno u toj aktivnosti, te da mu jednostavni i bezopasni materijali omogućuju otkrivanje i učenje bez neposredne pomoći odraslog.

3. Poticanje razvoja poima o sebi

- Koristiti veliko i malo ogledalo za upoznavanje vlastitog lika.
- Verbalizirati djetetov osjećaj vlasništva („samo tvoja haljinica“).
- Poticati uporabu vlastitog imena i zamjenice "ja".

4. Osiguravanje razvoja samostalnosti i nezavisnosti

- Omogućavati djetetu da razvije osjećaj vlastite sposobnosti, da samostalno ovlada sve širim krugom aktivnosti, postupno širenje granica.
- Važno je u toj fazi *ne posramljivati* dijete, nego mu omogućiti da isproba granice koje može samostalno doseći u svakodnevnim aktivnostima (igra, njega, upoznavanje prostora).
- Treba postaviti jasne i realistične granice - što se smije i što se ne smije. Pri tome se ne smije zapasti u pogrešku da se djetetu sve zabranjuje. Umjesto upozoravanja i zabrana učiti dijete kako može bezopasno obaviti željenu aktivnost (demonstriranje jednostavnih radnji).
- Ponašanja opasna za dijete i druge kao i okolinu, treba jasnim, jednoznačnim i dosljednim postupkom prekidati, a dječju radoznalost usmjeriti na bezopasnu aktivnost.

5. Poticanje prosocijalnog ponašanja

- Pohvalama, davanjem primjera treba poticati i reagirati na sve oblike prosocijalnog ponašanja: pomaganje, tješjenje, velikodušnost, suradnja.
- Olakšati istodobno razvoj pojma o sebi i dijeljenje s drugima (osigurati dovoljan broj igračaka, poticati razmjenu igračaka).

6. Govorno komuniciranje s djetetom

- Zajedničke aktivnosti djeteta i odraslih pratiti govorom.
- Paziti na jasnu i točnu artikulaciju odraslog.
- Prihvaćati djetetovu inicijativu za komunikacijom, verbalizirati djetetove geste i komunikacijske namjere - kad dođe s pitanjem, sa željom za utjehom, s nekim komentaram.
- Prilagoditi svoj govor djetetu: obraćati se izravno, jednostavnim i kratkim rečenicama, djetetu razumljivim riječima, proširivati novim riječima (npr. ako dijete donese loptu, može se reći «lopta je crvena, lopta skače, baci loptu...»).
- Govoriti djetetu primjerenom intonacijom i intenzitetom u glasu.
- Posebno njegovati komunikaciju djeteta s bliskim osobama u kojoj se ostvaruje i bogata emocionalna interakcija.

Organizirati «govorne» aktivnosti:

- Slušati i oponašati zvukove iz okoline.
- Čitati slikovnice i razgovarati s djetetom o slikovnici uz pokazivanje slika.
- Govoriti djetetu pjesmice i brojalice i pjevati mu te poticati dijete na isto.
- Igrati se igara prepoznavanja i imenovanja sadržaja iz okoline.
- Obogatiti dječju okolinu sa što više igračaka sličnih stvarnim predmetima.

7. Poticanje simboličke igre

- Podržavati javljanje simboličke igre u kojima dijete oponaša radnje i osobine ljudi, životinja, predmeta (npr. briše stol, češlja, hrani lutku, puže, laje, krpica na glavi kao kapa, i sl.)

DIJETE U DOBI OD 2 DO 3 GODINE

Dvogodišnje dijete je u pravilu stabilno, motorički spretno, može verbalno komunicirati, povremeno može biti strpljivo, izdržati malu frustraciju, uvažiti tuđe želje, odreći se igračke. Ljudi mu znače mnogo više nego ranije, umiljato je, mazi se. Nakon ovog kratkog uravnoteženog perioda slijedi izrazito nestabilno ponašanje, čiji je vrhunac obično oko dvije i pol godine. U tom periodu dijete je često prilično kruto i nefleksibilno, dominantno i zahtjevno, emocije su mu burne, izrazito je neodlučno: sve mora biti kako ono hoće i nikako drugačije, a

istovremeno hoće i ovo i ono. U konfliktu je samo sa sobom, pa i sa svojom okolinom. To je *kriza treće godine*, doba prkosa i otpora. Dijete se počinje opirati odraslima da sve rade umjesto njega i počinje izražavati želju da nešto učini samo. To je doba stjecanja prve autonomije.

S tri godine opet nastupa kratkotrajno smirenje. Dijete će učestalije reći “*da*” i koristiti zamjenicu “*mi*”, sve više će uživati u zajedništvu s drugima. Postaje sve sigurnije i više mu ne treba zaštita u vidu rituala i potreba da sve uvijek bude isto. Motorna spretnost pomogla mu je u samostalnosti, a posebnu sigurnost u sebe pružio mu je u ovom periodu razvoj govora, i kao sredstvo komunikacije i kao sredstvo mišljenja. U ovoj je dobi vidljiv početak istraživačkog ponašanja i aktivnog isprobavanja u svim područjima razvoja.

Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 2 do 3 godine

1. Osiguravanje motoričkog i spoznajnog razvoja

- Osigurati uvjete za kretanje po raznolikom terenu, po stepenicama; penjanje po niskim spravama i slično.
- Stvarati uvjete za samostalnu aktivnost, eksperimentiranje, istraživanje. Dostupnost jednostavnih i bezopasnih predmeta i igračaka koje omogućuju isprobavanje, rastavljanje, sastavljanje, punjenje i praznjenje, koje proizvode zanimljive posljedice kad se dijete njima bavi.

2. Osiguravanje osjećaja nezavisnosti i samostalnosti

- Osigurati takve aktivnosti u kojima dijete vidi rezultat svoga djelovanja i doživljava vlastitu sposobnost i kompetentnost.
- Osigurati blizinu odraslog da se spriječe neugodne posljedice istraživanja, ozljede, neuspjeh.
- Odrasli ne mora biti stalno u interakciji s djetetom, ali mora biti prisutan tako da dijete može dobiti komentar, potporu, pažnju ako je traži.
- Izbjegavati bilo kakvo posramljivanje.

3. Govorno komuniciranje s djetetom

Odrasli treba nastojati razumjeti što dijete želi priopćiti. Koncentrirati se na ono što

dijete smatra važnim (poštivanje inicijative djeteta).

- Koristiti u razgovoru s djetetom jednostavne rečenice, izgovarati ih polagano i razgovijetno, da dijete može dobro razumjeti.
- Neprestano i strpljivo govoriti s djetetom, uz davanje mogućnosti da i ono što više priča i odgovara na pitanja, pritom ga pažljivo slušati; podržati ga i hrabriti na verbalizaciju.
- Iako govor odraslog mora biti razumljiv i jasan djetetu, odrasli se mora služiti složenim govornim obrascem koji sadrži "obrazloženje" zahtjeva, referiranje na prošlost i budućnost, proširenje konkretnog primjera na opću pojavu.
- Biti tolerantan prema pogreškama u izgovoru, ne opominjati i ispravljati, već mu pružiti ispravan govorni model.
- Listati i gledati slikovnice s djetetom uz čitanje i poslije čitanja teksta.
- Poticati dijete da prema slici samo nadopunjava priču svojim riječima i daje svoja tumačenja.

4. Osiguravanje razvoja kontrole izražavanja emocija

- Stvarati atmosferu sigurnosti i zadovoljstva kod djece.
- Odrasli mora biti model prihvatljivog izražavanja svih emocija:
 - maziti dijete pred drugom djecom u raznim situacijama, ne samo kad ga tješi;
 - u situacijama koje izazivaju ljutnju nuditi djetetu rješenja koja uključuju kratko odlaganje zadovoljenja želja i potreba ili zamjenu za željenu stvar, igračku ili slično.

Razvijen govor i mogućnost komuniciranja s djetetom nije garancija da dijete razumije zahtjeve odraslih i da ih može zadovoljiti.

5. Poticanje simboličke igre

- Omogućiti djetetu različita iskustva koja će izražavati kroz početnu igru pretvaranja (simboličku igru).
- Poticati igru pretvaranja u suradničkom odnosu s odraslom osobom koja se s djetetom i pred djetetom igra i prikazuje aktivnosti i radnje odraslih o kojima dijete već ima iskustva (kuhanje, premotavanje, hranjenje, oblačenje...).

6. Poticanje empatije i prosocijalnog ponašanja

- Tražiti od djeteta da se uživi u emocionalnu situaciju drugoga („sjećaš se kako je tebi bilo kada te...“)
- Objašnjavati govorom tuđe i vlastite emocije, pružati pomoć govorom.

DIJETE U DOBI OD 3 DO 4 GODINE

U četvrtu godinu dijete ulazi uravnoteženo i prilično sigurno u sebe i svoju okolinu. U tome mu značajno pomaže već vrlo dobro razvijen govor i interes za jezik i komunikaciju. Daleko više voli govoriti nego slušati.

S tri i pol godine može se pojaviti nesigurnost, neravnoteža i nekoordinacija koja se očituje u jednom ili svim područjima ponašanja. U motorici npr. može se pojaviti spoticanje, padanje, strah od visine, loša koordinacija u crtanju i građenju. Individualne razlike su velike. Nespretnija djeca tek sad započinju s usvajanjem motoričkih vještina. Mucanje koje se pojavi u ovom periodu može ostati trajna teškoća. Kod mnoge djece su izražena ponašanja koja smanjuju napetost, npr. žmirkanje očima, sisanje palca, griženje noktiju, kopanje nosa. I u odnosu s drugima dijete može imati teškoće. Svoju emocionalnu nesigurnost izražava plačem, cendranjem, zahtjevima, ljubomorom; čas je sramežljivo, a čas nametljivo. U ovoj dobi dijete također počinje zaista doživljavati uspjeh i neuspjeh, tako da tu prepoznamo početke samovrednovanja.

Ovo je dob kad su najvidljivija djetetova ograničenja u shvaćanju pojava vanjskog svijeta. Kažemo za mišljenje da je predoperacionalno. Dijete koje je okruženo odraslima koji mu tumače svijet i koje se više igra s drugom djecom brže će prevladavati ograničenja predoperacionalnog mišljenja. Zanima ga i funkcioniranje vlastitog tijela.

Djetetu je u ovom periodu potrebno pokloniti puno strpljenja, pažnje i razumijevanja. Osim toga s četiri godine ulazi u period kad odjednom postaje previše sigurno u sebe i iskušava svoje sposobnosti i preko dopuštenih granica što ga može dovoditi u konflikte s okolinom i u opasnost.

Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 3 do 4 godine

1. Osiguravanje razvoja samostalnosti i nezavisnosti

- Omogućiti doživljaj uspjeha u aktivnosti.
- Omogućiti uspjeh iz rezultata aktivnosti a ne iz usporedbe s drugom djecom.
- Djetetu treba pokazati da je postiglo uspjeh. Pri tome se mora paziti da mu pohvala ne

bude važnija od rezultata, jer se na taj način stvara ovisnost motivacije o vanjskim, a ne unutarnjim potkrepljivačima (davanje prednosti intrinzičnoj, a ne ekstrinzičnoj motivaciji). Zato treba uvijek nastojati da dijete samo ustanovi je li aktivnost završilo uspješno i uvijek ga pitati: “Što ti misliš je li ovako dobro?”.

- U ovoj dobi svoj djeci treba omogućiti da se kreću, da “vježbaju” stečene motoričke vještine i u tome uživaju (pokretne igre, imitativne igre i mali poligoni). Mnoga djeca su još nespretna, druga su u fazi nesigurnosti i zato je uspoređivanje nepoželjno, a ruganje opasno i nedopustivo zbog negativnog utjecaja na samopoštovanje.

2. Omogućavanje intelektualnog razvoja

- Omogućiti djetetu stjecanje iskustva svim senzornim putovima.
- Omogućiti stjecanje pojma količine baratanjem stvarnim količinama: bombonima, kestenima, prelijevanjem vode i pijeska.
- Sve značajnije postaje poticanje upotrebom govora: davanjem i traženjem objašnjenja i obrazloženja.
- Poticati i zadovoljavati dječju radoznalost koja se odražava u postavljanju pitanja - to je doba pitanja “zašto?”.
- Omogućiti stjecanje što više različitih iskustava o svijetu koji ga okružuje, uz podršku odraslog ili vršnjaka, radi prevladavanja ograničenja mišljenja, te poticati upotrebu govora u pričanju i prepričavanju doživljenog (u konkretnim i zamišljenim situacijama, sa i bez slikovnog materijala...).
- Pružiti djeci ispravan govorni model.

3. Osiguravanje kontrole izražavanja emocija

- Stvarati atmosferu sigurnosti, prihvatanja i zadovoljstva kod djece.
- Odrasli mora biti model prihvatljivog izražavanja svih emocija:
 - maziti dijete pred drugom djecom u raznim situacijama, ne samo kad ga tješi;
 - u situacijama koje izazivaju ljutnju nuditi djetetu rješenja koja uključuju kratko odlaganje zadovoljenja želja i potreba ili zamjenu za željenu stvar, igračku ili slično.

4. Poticanje simboličke igre

- Poticati razvoj igre stjecanjem što više novih iskustava, zajedničkih doživljaja djece i

odraslih, te omogućiti prorađu emocionalnih iskustava kroz igru.

- Neophodno je da igri odgojitelja pred djecom prethodi zajedničko iskustvo djece u radu i aktivnostima odraslih. Sredstva za igru trebaju djecu asocirati na radnje odraslih i na ulogu u igri.

DIJETE U DOBI OD 4 DO 5 GODINA

Četverogodišnje dijete prolazi kroz prilično bumu razvojnu fazu. Ono nerijetko prelazi dopuštene granice u mnogim područjima ponašanja. Npr. udara rukama i nogama, baca kamenje, razbija, bježi, bezrazložno se smije, ima ispade bijesa. Na zahtjeve odraslih često reagira prkosno i drsko. Govor četverogodišnjaka ponekad šokira zbog prostota i “zahodskog” rječnika. Brojalice i izmišljanje pjesmica s prostim riječima pravi su užitek za dijete ove dobi i ono ih namjerno uz smijeh koristi. I u svojim maštanjima dijete često prelazi granice.

Pojavljuju se izmišljeni prijatelji, izmišljaju se nevjerojatne priče; dijete često istinski vjeruje u ono što je njegova mašta stvorila.

Potreba za samostalnošću i neovisnošću koja se pokazala kao prkos i negativizam postupno opada, i javlja se u novom obliku kao potreba za preuzimanjem inicijative. Oko četiri i pol godine dijete kao da se polako počinje “smještati” u dozvoljene granice. To je još uvijek doba neizvjesnosti, nesigurnosti, provjeravanja. Dijete pokušava shvatiti što je pravo, a što izmišljeno iako mu to još stvara probleme.

Jača unutrašnja motivacija. Uz manju pomoć odraslog dovršava započeto. Ako počne graditi kuću to će na kraju i biti kuća, dok je to kad je imao četiri godine mogla postati tvrđava, pa kamion, pa benzinska pumpa. U ovoj dobi dijete je veliki ispitivač i diskutant i pokazuje na verbalnom planu da je steklo već mnogo iskustva i znanja i da razmišlja. Zanima ga i druga strana slike, što je izvana-iznutra i dr. Jača želja za realnošću. Razgovara o smrti bez uzbuđenja jer smrt ne shvaća kao odrasli. Vidljiva je bolja kontrola i usavršavanje mnogih vještina. Igra je manje divlja, dijete bolje podnosi frustracije, bolje crta, pokazuje prvi interes za slova i brojke.

Oko pet godina učvršćuje se spolni identitet: djevojčice znaju da su žensko, a dječaci da su muško.

Za neku djecu to je doba dostizanja ostale djece, naročito za dječake koji su bili spori u razvoju motorike i govora, a često je to doba ubrzanog intelektualnog razvoja. Ovo sređivanje i

učvršćivanje vlastitih sposobnosti bit će s pet godina okrunjeno izraženijom ravnotežom, sigurnošću i prijateljskim stavom prema okolini.

Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 4 do 5 godina

1. Osiguravanje razvoja inicijative

- Davati slobodu za istraživanje i eksperimentiranje, omogućavati aktivnosti koje dijete preuzima na vlastitu inicijativu (uz poduzimanje mjera opreza).
- Uzimanje u obzir dječje inicijative očituje se i u odgovaranju odraslog na dječja pitanja, zajedničkom čuđenju, partnerstvu u igri.

2. Omogućavanje razvoja vlastite efikasnosti - kompetentnost

- Djetetu treba omogućiti doživljaj uspjeha u onom što poduzima:
 - iz uvida daje nešto postiglo svojim vlastitim zalaganjem bez tuđe pomoći
 - iz pohvale odraslog
- Odlaganje zadovoljenja želja i potreba ili zamjenu za željenu stvar, igračku ili slično.
- Odrasli treba nastojati što više naglasiti “unutarnji osjećaj uspjeha”, pitati dijete “Što ti misliš, je li to dobro?”
- Treba umanjiti važnost pohvale, naročito kod djevojčica, jer one postaju previše ovisne o mišljenju drugih i doživljavaju uspjeh samo iz vanjskih pohvala bez pravog unutarnjeg doživljaja.
- Osigurati prostor i vrijeme za kretanje, trčanje, penjanje (sprave, penjalice, različiti poligoni i što veći repertoar igara u kojima se usavršavaju osnovni oblici kretanja). Djeca još nisu spremna za natjecanje. Uspjehe treba “odmjeravati” individualno - koliko je bolje nego prošli put.

3. Omogućavanje intelektualnog razvoja

- Omogućiti djetetu stvaranje perceptivnih predodžbi svim senzornim putovima. Važno je djetetu omogućiti igru "konkretnim" materijalima i predmetima za stvaranje pojmova

(količine, odnosa). Igra materijalom: zrnca, plodovi, kamenčići - za pravljenje hrpica, razdvajanje, skupljanje u "stupove", slaganje, redanje (pojam broja, količine, težine...); štapići, krugovi, pločice nejednake veličine - za slaganje po redoslijedu, boji (relacije: veći, manji); voda i pijesak za mjerenje, pretakanje, punjenje, vaganje (odnosi količine, mase, volumena).

- Omogućiti aktivnu upotrebu govora. Pažljivim slušanjem podržavati i omogućavati djeci da verbalno izraze svoje osjećaje, potrebe, mišljenje i pitanja. Dati uvijek primjeren i djetetu razumljiv odgovor.
- Pružiti ispravan govorni model.
- Koristiti govorne igre s ciljem slušne diskriminacije glasova, bogaćenja rječnika i rečenice.
- Slušati, ponavljati i učiti pjesmice i brojalice, sa što više pratnje pokretom. Postavljati jednostavne pitalice i zagonetke koje dijete u toj dobi posebno voli.

4. Razvoj samoregulacije (kontrola impulzivnosti)

- Stvarati naviku kod djeteta da razmisli prije nego što reagira:
- da zastane, da suspregne odgovor/akciju koja mu se prva javi;
- da prvo procijeni je li to točno/prikladno.

5. Poticanje maštovitosti i kreativnosti

- Poticati maštovitost i kreativnost u igri davanjem ideja za variranje, traženjem da se zamišlja kako još, što bi kad bi i dr. Važno je pri tome pomoći djetetu u određivanju granice između stvarnosti i mašte (pomaže vremenska ili prostorna granica, npr. stvarna zemlja - zemlja mašte, kad pozvonim - izmišljamo i slično.)

6. Osiguranje razvoja kontrole emocija

- Omogućavati djetetu da izražava i prepoznaje svoje emocije.
- Omogućavati da verbalno izrazi što osjeća, kako se osjeća.
- Omogućavati da nađe alternativna rješenja za izražavanje svojih emocija.
- Koristiti socijalne igre - jasno postavljanje granica prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja i objašnjenje *zašto* na djetetu razumljiv način.

7. Poticanje simboličke igre

- Poticati igre pretvaranja omogućavanjem djeci da uoče raznolikosti radnji odraslih u svakodnevnom životu i situacijama (posjete, susreti, promatranja...).
- Omogućiti raznolike i nove, nestereotipne uloge u igri, uz veliko bogatstvo materijala za igru.

8. Poticanje razvoja predčitačkih aktivnosti

- Razvijati i vježbati glasovnu osjetljivost.
- Razvijati razumijevanje prijenosa govora u tekst.
- Razvijati poznavanje karakteristika pisanog teksta.

IGRA u predškolsko doba ima veliku razvojnu vrijednost. Kroz igru dijete uči o sebi, svijetu i drugima. Kroz igru prorađuje sve svoje doživljaje - lijepe i ružne (na sebi prihvatljiv način). Kroz igru se izražava. Kroz igru se priprema za buduće događaje.

Igra je potrebna svakom djetetu i potrebne su različite igračke (i djevojčicama i dječacima). Oni će sami odabrati što im treba.

Igra je "ogledalo" u kojem se odražava što dijete misli, doživljava, osjeća, želi - sve ono što dijete ne može izraziti riječima izražava kroz igru.

Utjecaj odraslih na igru mora se zasnivati na dobrom poznavanju igre i aktualne razvojne razine djeteta.

DIJETE U DOBI OD 5 DO 6 GODINA

Petogodišnje dijete je stabilno, pouzdano, dobro adaptirano. Zadovoljno je onim što radi, a to što radi uglavnom radi dobro. U toj dobi dijete želi biti dobro dijete, zadovoljiti zahtjeve i očekivanja odraslih.

Individualne razlike u spoznajnom razvoju su velike jer u toj dobi djeca izlaze iz intuitivne faze predoperacijskog mišljenja. U većine djece naglašena je inicijativnost, namjerno istraživanje okoline, planiranje igre s vršnjacima i porasta potrebe da se započeta aktivnost dovede do kraja. Izraženo je učenje izražavanja emocija na društveno prihvatljiv način. U toj dobi zapažamo vrhunac moralnog realizma. S pet godina dijete uspostavlja prva prava prijateljstva. Ali budući da razvoj nije završen, ova ravnoteža se narušava u burnoj šestoj godini kada dolazi do nove

ekspanzije. To obično počinje oko pet i pol godina, a smiruje se oko šest i pol, tako da je oko šeste godine nekih šest mjeseci dijete vrlo naporno za svoju okolinu. Možemo ga usporediti s ponašanjem dvoipolgodisnjeg djeteta. Ponajprije ono je emocionalno burno i ide iz krajnosti u krajnost: jedan čas voli drugi čas mrzi. Zahtjevno je u svakom pogledu i pri tome kruto. Želi biti prvo, mora pobijediti, hoće imati najviše, ne može se opredijeliti između dva - hoće oba. Ne podnosi kritiku, krivicu, kaznu, za neuspjeh su krivi drugi. Istodobno je to doba živosti i energije, spremnosti da se proba sve što je novo - jer je to doba ekspanzije.

Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 5 do 6 godina

1. Osiguravanje osjećaja aktivnosti i kompetentnosti

- Djetetu treba omogućiti aktivnosti u kojima će biti uspješno, koje može uspješno završiti.
- Treba mu omogućiti da vidi kada je uspješno.
- Treba izbjegavati razvoj osjećaja inferiornosti natjecanjem i usporedbama. Ako uspijemo djeci osigurati razvoj osjećaja uspješnosti aktivnosti i kompetentnosti, razvit će se: intelektualna znatiželja, marljivost, aktivna zainteresiranost za školsko učenje.

2. Osiguravanje intelektualnog razvoja

- Upotrijebiti tzv. metodu „podizanja skela“ - metodu rada s djecom u kojoj odrasla osoba razinu pomoći koju daje djetetu prilagođava razini djetetove izvedbe. Cilj je poticanje nezavisne izvedbe djeteta.
- Stvaranje uvjeta za postupni prijelaz iz intuitivne faze predoperacijskog mišljenja u fazu konkretnih operacija.
- Prevladavanje egocentričnosti mišljenja – u igri sa starijim djetetom i/ili kompetentnijim vršnjakom kroz zajedničku aktivnost (igre uloga, igre s pravilima - sve što omogućava zauzimanje tuđeg stajališta).
- Razvoj konzervacije - u igri s konkretnim materijalom (glina, zrnje, voda, vaga, čaše) uz verbalne komentare i pitanja.
- Razvoj grupiranja (klasificiranja) - igre kartama, sličicama, istovrsnim predmetima, pregrupiranje igračaka...uz verbalno upozorenje na bitne sličnosti, prevladavati intuitivno grupiranje prema površnoj vanjskoj sličnosti.

3. Osiguravanje uzora za igru

- Osiguravati uvjete za igru djeteta upoznavanjem različitih odnosa među ljudima - u konkretnim situacijama, umjetničkim tekstovima i dr.
- Važno je da dijete uočava kako surađuju odrasli, zreli ljudi kako bi takve odnose prenosilo u igru i uključivalo ih u repertoar vlastitog ponašanja.

4. Govorno komuniciranje s djetetom

- Omogućiti socijalne kontakte s djecom i odraslima, uz stvaranje situacija i prilika u kojima će dijete što više glasno govoriti: govorne igre, dramatizacije, igranje uloga, prepričavanje priča i događaja, pjesmice, zagonetke i dr.
- Obogatiti dječju okolinu pisanim sadržajima: slikovnice, knjige, časopisi, natpisi.

DIJETE U DOBI OD 6 DO 7 GODINA

Šestogodišnje dijete po pravilu je spremno za nove avanture i često je neopravdano sigurno u sebe - ide „glavom kroz zid“. Ono je borac za svoja prava, branitelj svog vlasništva.

U sedmoj godini dijete se obično smiruje, povlači u sebe. Ono će možda prigovarati i biti nezadovoljno, ali će rjeđe glasno tražiti svoja prava. Sedmogodišnjak se na neki način povlači, kao da više voli gledati, slušati „s ruba scene“ i tako sređuje i izgrađuje svijest o sebi: Naravno, individualne razlike su velike.

Usavršava se lokomotorna koordinacija te preferira crtanje olovkom ili flomasterima u oštrim i određenim potezima. U intelektualnim sposobnostima je vidljiv napredak u sve finijoj diskriminaciji onoga što vidi, čuje, čini. Ulazi u fazu konkretnih operacija u kojoj je vidljiva ekspanzija u stvaranju pojmova, kada bolje shvaća i povezuje stvari i pojave. Sposobno je isplanirati svoju aktivnost i dovršiti je do kraja.

Sedma godina je, mogli bismo reći, strašljivo doba - dijete traži rituale koji mu daju sigurnost (tata mora provjeriti da pod krevetom zaista nema lopova). Svoje ponašanje ono sada već kontrolira samo-govorom, samo-usmjeravanjem, „unutarnjim uputama“. Glavni kriterij za uspoređivanje i samo-vrednovanje su vršnjaci. Igra se s djecom istog spola.

Često od sebe očekuje previše pa zadatak koji si postavlja nije u stanju završiti. Sklono je pretjerati te se naglo iscrpljuje. Zato je važno pomoći mu da odredi svoje realne mogućnosti. Ima svoje dobre dane kada blista i svoje loše dane kada je „potonulo“. Mudar odrasli vodit će brigu o tome računa i očekivanja ovisno o dobrim i lošim danima koji se od jutra prepoznaju.

U neke djece pojavljuje se period kada im se čini da su svi protiv njih, da ih nitko ne voli, da imaju „pik“ na njih. Važno je pažljivo odmjeriti s koliko ćemo uvažavanja prihvatiti njihove brojne optužbe i prigovore, jer vjerojatno nije sve crno kao što dijete kaže.

U svim područjima razvoja djeteta ove dobi vidljiv je cijeli repertoar i sve bogatstvo njegovih igara, vještina i strategija upoznavanja svijeta koje je usvajalo u proteklih 6 godina.

Psihološki uvjeti optimalnog razvoja djeteta u dobi od 6 do 7 godina

1. Omogućavanje inicijative i uspješnosti djeteta

- Omogućiti svakom djetetu da samo planira i do kraja provede zamišljenu aktivnost uz osjećaj uspješnosti i kompetencije.
- Pomoći djetetu da uz uvažavanje svojih želja uvidi i želje i potrebe drugih koje mu treba razložno objasniti.
- Organizirati raznolike aktivnosti kako bi svako dijete imalo priliku da pokaže inicijativu i uspješnost (u skladu sa svojim osobinama i mogućnostima) kako bi se izbjegao osjećaj inferiornosti u natjecateljskim situacijama.

2. Poticanje intelektualnog razvoja

- Omogućiti opažanje okoline svim osjetilima kako bi konkretne opažaje dijete moglo kombinirati sa svojim iskustvima i predodžbama.
- Organizirati sve više istraživačkih aktivnosti i eksperimentiranja uz verbalne komentare i pitanja kako bi dijete uočavalo odnose (jednostavno-složeno, bitno-nebitno, očito-skriveno...), samostalno i uspješnije rješavalo probleme, stvaralo i provjeravalo pretpostavke, stjecalo znanja, itd.
- Poticati razvoj pažnje i pamćenja povećavajući motivaciju djeteta smisljenošću i zanimljivošću materijala te povezivanje s postojećim iskustvima.

3. Osiguravanje uzora za igru

- Omogućiti djeci susretanje s modelima poželjnog ponašanja (umjetnički sadržaji, reagiranja zrelih ljudi iz okoline...) da bi uspješnije učila kako rješavati konfliktne

situacije, kontrolirati emocionalne reakcije te uskladiti svoje i tuđe potrebe. Takva ponašanja djeteta najbolje „uvježbava“ putem igre.

- U igri odgojitelj pomaže pri razradi različitih ideja i sve više postaje „tehnički“ pomagač koji se sve rjeđe upleće u tijek i način igranja.
- Poštovati i omogućiti potrebu djeteta da se u igri emocionalno rastereti, rješavajući svoja emocionalna stanja te potrebu da se povremeno sami u svojoj igri i aktivnostima.
- Poticati razradu složenih scenarija igre s planom akcije i podjelom uloga.

4.2. KONKRETIZACIJA SADRŽAJA I AKTIVNOSTI

Sve aktivnosti koje će se provoditi s djecom pratit će se i evaluirati kroz dnevna, tjedna, tromjesečna i godišnja izvješća. Provodit će se pomoću različitih metoda npr. metoda razgovora, prepričavanja, promatranja, demonstracije, eksperimentiranja, praktičnog rada, crtanja, slikanja i dr. ovisno o vrsti aktivnosti i sadržaja koji će se obrađivati.

Aktivnosti će se planirati za cijelu skupinu, manju grupu i pojedino dijete. Sve aktivnosti i sadržaji planirat će se i prilagođavati potrebama i razvojnim mogućnostima djece.

Važno je da dijete u dječjem vrtiću ima mogućnost za uspješno uspostavljanje i proširivanje emocionalnih i socijalnih veza, kvalitetnijeg odnosa s odraslima i djecom u neposrednoj poticajnoj okolini. U takvim uvjetima dijete može razvijati različite vrste djelatnosti:

ŽIVOTNO-PRAKTIČNE I RADNE AKTIVNOSTI

Životno-praktične i radne aktivnosti obuhvaćaju održavanje osobne higijene:

- a) pri pranju ruku - uočavanje prljavih ruku potreba za zavrtanjem rukava,, pranje i brisanje ruku, upotreba sapuna, odlaganje ručnika i dr.,
pranje zubića - pravilno četkanje, ispiranje, pravilno odlaganje pribora, umivanje,
- b) brisanje nosa - uočavanje potreba za brisanjem nosa, ispuhivanje nosa,
- c) pranje lica - pranje uz kontrolu u ogledalu,
- d) svlačenje i oblačenje - suradnja pri oblačenju i svlačenju, otvaranje i zatvaranje patentnog zatvarača, svlačenje hlaća, npr. prije uporabe wc-a, obuvanje cipela bez vezanja, vješanje kaputa na vješalicu, otkopčavanje i zakopčavanje, pronalaženje prednje strane odjeće, razlikovanje prednje i stražnje strane odjeće, samostalno oblačenje i svlačenje, vezanje vezica na cipelama, redosljed svlačenja i oblačenja odjevnih predmeta...

Obuhvaćaju i razvijanje samostalnosti djeteta:

- a) u jelu - pravilno držanje žlice i vilice, stavljanje namaza, uporaba ubrusa, samoposluživanje obroka i napitaka, odlaganje prljavog posuđa, uredno jedenje bez prolijevanja, žvakanje krute hrane, ustrajanje u jelu do kraja obroka bez ustajanja i igre hranom,
- b) u kontroli fizioloških potreba - upoznavanje djeteta s noćnom posudom, upoznavanje načina davanja do znanja daje mokro, navikavanje na vršenje nužde unocnu posudu, uspostavljanje ritma vršenja nužde, samostalno odlaženje na wc i dr.,
- c) u obavljanju fizioloških potreba - usvajanje redoslijeda radnji pri uporabi wc-a, spuštanje daske. Brisanje guze, puštanje vode, pranje ruku poslije nužde.

Nadalje obuhvaćaju i:

- a. različite kućne poslove - pospremanje, bacanje smeća u predviđeno mjesto, brisanje i održavanje higijene stola i slično.
- b. negu biljaka i životinja - zalijevanje, hranjenje, promatranje, uzgoj, briga za rast i razvoj
- c. izrada različitih predmeta i igračaka - npr. za različita obilježavanja blagdana, važnijih datuma, običaja, rođendana, izrada nakita i slično.

RAZNOVRSNE IGRE

Sukladno razvoju djeteta i njegova igra postaje složenija, pa je možemo podijeliti na:

- a) funkcionalne igre - igre u kojima sazrijevaju funkcije djeteta-motoričke, osjetilne i perceptivne npr. uvježbavanje hodanja, hvatanja, premještanje predmeta i dr.,
- b) simboličke igre - igre s nezamjenjivom ulogom u razvijanju apstraktnog mišljenja,
- c) igre dramatizacije,
- d) konstruktivne igre i igre građenja - stvaralačke igre djeteta koje razvijaju percepciju, finu motoriku, utječu na razvoj mašte i kreativnosti npr. igre kockama,
- e) igre s pravilima - dijete ih zatječe u gotovom obliku, djeluju na kognitivni razvoj npr. različite društvene, jezične, matematičke i dr. igre,
 - 1. narodne-prenose se predajom npr. zagonetke i sl.,
 - 2. pokretne igre-elementarne igre, često su praćene riječima ili pjesmom, razvijaju određene tjelesne sposobnosti,
 - 3. didaktičke igre-utječu na spoznajni razvoj, sadrže zadatke, pravila, cilj.

DRUŠTVENE I DRUŠTVENO-ZABAVNE AKTIVNOSTI

Obuhvaćaju druženja djece i odraslih, zabave, svečanosti, šetnje, priredbe npr. proslave rođendana, radionice, predstave u vrtiću koje su djeca pripremila i sl.

UMJETNIČKE AKTIVNOSTI

Promatranje, slušanje i interpretacija umjetničkih tvorevina za djecu - slikovnica, likovnih, književnih, glazbenih, scenskih, filmskih i drugih djela npr. promatranje i prepričavanje slikovnice, priče, slušanje glazbenih priča i sl.

RAZNOVRSNO IZRAŽAVANJE I STVARANJE DJETETA

- a. pjevanje (pjesmica, brojalice, ritmiziranih riječi...),
- b. sviranje rukama (npr. pljeskanje), različitim udaraljka...,
- c. crtanje, šaranje, slikanje, modeliranje (olovkom, kredom, temperom, glinom, plastelinom...),
- d. građenje i konstruiranje (kocke, kutije, tuljci, različiti neoblikovani i oblikovani materijal...),
- e. govorno izražavanje (recitiranje, izmišljanje stihova, priča, različite govorne interpretacije...),
- f. scensko izražavanje (različite dramatizacije...),
- g. plesanje i dr.

ISTRAŽIVAČKO-SPOZNAJNE AKTIVNOSTI

Obuhvaćaju:

- a) sposobnosti uočavanja veza i odnosa među stvarima i pojavama: grupiranje prema zadanom kriteriju, klasifikaciju, strukturiranje prostora (gore-dolje, ispod-iznad...), strukturiranje vremena, serijacija (nizanje po jednoj osobini), kvantitativne odnose, odnose jednakosti i nejednakosti...,
- b) sposobnosti spoznavanja vanjskog svijeta: prostora (veličina, dubina), predmeta (udaljenost, oblici), boja, tekstura, mirisi, okusi, dodiri, zvukovi, težina, kretanje (kružno, linijsko), vremena (orijentacija-uzastopnost događanja)...,
- c) sposobnost uočavanja veza i odnosa među stvarima i pojavama: kauzalnih odnosa, strukturiranje prostora i vremena, kvantitativnih odnosa, prirodnih

- pojava (godišnja doba, biljni i životinjski svijet), društvena zbivanja (promet, posjete, blagdani, svečanosti...), fizikalne pojave (svijetlost, zvuk, voda...), stvari (struktura, kvaliteta, funkcija...),
- d) sposobnost rješavanja problema: uočavanje problema, stvaranje pretpostavki, jednostavno eksperimentiranje, namjerno učenje i vježbanje postupaka, ponašanja i pravila, traženje rješenja korištenjem različitih sredstava...,
 - e) promatranje nečega ili nekoga (šetnje, posjete, susreti s ljudima različitih profesija, stvaraocima i dr.).

SPECIFIČNE AKTIVNOSTI S KRETANJEM

- a) tjelesno vježbanje, obuhvaća razvoj psihomotornih sposobnosti: ravnoteže, koordinacije, snage, brzine, gipkosti, preciznosti, izdržljivosti u pokretima:
 - 1) kretanja-hodanje, trčanje, skakanje, preskakanje, penjanje...,
 - 2) baratanja predmetima-hvatanje, bacanje, udaranje, šutiranje, fina motorika (škarice, kist...),
 - 3) održavanje ravnoteže-savijanje, istezanje, okretanje, njihanje, kotrljanje ...,
 - 4) složenim vještinama-vožnja bicikla, košarka, nogomet, sanjkanje...,
- b) u aktivnostima s kretanjem ističe se povezanost s drugim područjima te svakako treba omogućiti izražavanje:
 - 1) stvaralaštva-izmišljanje načina izvođenja pokreta na djetetov način, nove kombinacije poznatih pokreta, izmišljanje novih pokreta,
 - 2) socio-emocionalnog doživljaja – provjera sposobnosti i jačanje slike o sebi, interakcija djece, društvenost, poštivanje pravila (kontrola),
 - 3) spoznaje-pokret kao sredstvo stjecanja iskustva, psihomotorne sposobnosti, u korelaciji sa stupnjem razvoja,
 - 4) komunikacije-pokret je sredstvo komunikacije (govor tijela, estetsko izražavanje, glazba, ples.

4.3. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA

Pedagoška dokumentacija programa planira se prema Pravilniku o obrascima i sadržaju *pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću* (NN 83/01)

Pedagoška dokumentacija i evidencija o djeci predškolske dobi jest:

1. Matična knjiga djece vodi se za svu djecu u dječjem vrtiću i sadrži:

- podatke o nazivu dječjeg vrtića (naziv i sjedište dječjeg vrtića), redni broj knjige i pedagošku godinu, naznaku i podatak o matičnim brojevima i razdoblju koje knjiga obuhvaća te ime, prezime i potpis ravnatelja u vrijeme početka i završetka vođenja knjige,
- podatke o djetetu (ime i prezime djeteta, dan, mjesec, godina i mjesto rođenja, ime i prezime roditelja ili skrbnika i njihovu adresu te telefon stana i mjesta rada).

2. Knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine vodi se za svaku odgojnu skupinu u dječjem vrtiću i sadrži:

- orijentacijski plan i program odgojno-obrazovnog rada i njegovo vrednovanje (u pravilu tromjesečno)
- tjedni plan i program odgoj obrazovnog rada
- dnevnik odgoj no-obrazovnog rada
- zajedničke aktivnosti djece i odraslih

3. Imenik djece sadrži:

- podatke o nazivu dječjeg vrtića i odgojnoj skupini, pedagoškoj godini te potpise odgojitelja i ravnatelja
- podatke o djetetu (ime i prezime djeteta, nadnevak i mjesto rođenja, adresa stanovanja i broj telefona roditelja ili skrbnika, broj osigurane osobe, osnova osiguranja i broj zdravstvenog kartona, procijepljenost i kronična oboljenja, vrijeme i razlozi izostanka).

4. Program stručnog usavršavanja obvezno vode odgojitelji, pedagog, psiholog, defektolog/rehabilitator i medicinska sestra u dječjem vrtiću.

5. Knjiga zapisnika vodi se za sastanke odgojiteljskih vijeća, internih stručnih aktiva i radnih dogovora te stručnog tima dječjeg vrtića.

Za svaku vrstu sastanka vodi se posebna knjiga na čijoj je unutarnjoj stranici naslovnice nupatak o načinu vođenja zapisnika.

5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

Briga za tjelesni rast i razvoj te zdravlje predškolske djece sastavni je dio odgojno obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi.

Zdravstvena voditeljica u dječjem vrtiću, jest viša medicinska sestra, a koja će raditi na osiguravanju i unapređenju zaštite zdravlja djece i u timu sa stručnim suradnicima, ravnateljem, odgojiteljima, roditeljima i ostalim čimbenicima sudjeluje u ostvarivanju tih zadataka.

5.1. RAZGOVORI RADI SNIMANJA POČETNOG STANJA U SKUPINI, STRUČNI SURADNIK - DIJETE – RODITELJ

Upisom djeteta u jaslice - vrtić obavlja se razgovor stručnih suradnika (pedagog, psiholog, zdravstvenog voditelja), djeteta i roditelja.

Osim osnovnih podataka o djetetu i roditeljima, ovim se načinom dolazi do važnih podataka o djetetovom zdravstvenom statusu, eventualnim zdravstvenim tegobama, uzrocima hospitalizacije, reakciji djeteta na bolnicu i odvajanje od roditelja, navikama prehrane i dnevnog odmora djeteta.

Istovremeno, od djeteta se dobiju važni podaci o njegovim omiljenim aktivnostima, igračkama, interesima, utvrđuje se stupanj govornog razvoja i komunikacije općenito.

Roditelji uz pismene upute za roditelje saznaju o dnevnom životu vrtića, važnosti i potrebi adaptacije u prvim danima boravka djeteta u jaslicama - vrtiću.

Nakon provedenog razgovora, stručni suradnici objedinjuju podatke i prosljeđuju ih odgojno-zdravstvenim djelatnicima u skupine.

5.2. IDENTIFIKACIJA DJECE S POSEBNIM POTREBAMA I

PODUZIMANJE ODGOVARAJUĆIH MJERA PREMA PROGRAMSKIM SADRŽAJIMA

RAD S DJECOM KOJA IMAJU POSEBNE POTREBE U NJEZI, BRIZI ZA ZDRAVLJE I ODGOJ

ZADACI:

1. Otkrivanje djece s posebnim potrebama i teškoćama u razvoju uz uvažavanje činjenice da među djecom iste i različite kronološke dobi postoje prirodno bitne razlike u potrebama, mogućnostima i osobinama.
2. Intenzivirati suradnju odgojnih djelatnika, roditelja i pedagoga pri dogovaranju, praćenju i vrednovanju programa rada u odgojnoj skupini i obitelji, a s ciljem zadovoljavanja posebnih potreba djece.

5.3. ORGANIZACIJA NJEGE I SKRBI ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE

SKRB O DNEVNOM RITMU DJETETA

Period do 7. godine djetetova života ima veliko značenje za njegovo zdravstveno stanje. To je doba u kojem dijete sve više dolazi pod utjecaj okoline koja može pozitivno ili negativno djelovati na njegov zdravstveni status. Upravo stoga, obvezni smo osigurati što bolje uvjete za djetetov tjelesni i psihički razvoj. Osobitu važnost imaju: pravilna prehrana, kretanje i boravak na zraku, dovoljno pravovremenog odmora i sna te dobri higijenski uvjeti.

ZDRAVA PREHRANA

Kvalitetna i zdrava prehrana osnovni je preduvjet zdravog razvoja djeteta. Pravilna je prehrana u svakoj dobi važna, no, to poglavito vrijedi za ona razdoblja u kojima dijete najbrže raste i najintenzivnije se razvija.

Prehrana će biti organizirana od strane ugovorenog cateringa i to od Restorana Ognjište Šuman, ~~u vlasništvu trgovačkog društva Sistem MEP d.o.o.~~, koji posjeduje sve potrebne dopusnice za rad. Hrana će se dostavljati dva puta dnevno po načelima HACCP sustava. Jelovnici će biti usklađeni s *Prehrambenim standardima za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću - jelovnici i normativi* (2007.).

Temeljni uvjet dobre prehrane je njezina raznolikost i prilagođenost dobi djeteta.

Sastavljajući jelovnik posebnu pozornost treba obratiti na zastupljenost bjelanjčevina, ugljikohidrata, masti, minerala i vitamina. Ovisno o dobi djece obroci se serviraju sukladno normativima i razvojnim karakteristikama.

Od velike važnosti glede zadovoljenja individualnih potreba djece su podaci koji se dobiju prigodom razgovora s roditeljima kod upisa djece. Osim uvažavanja posebnih potreba (npr. alergija) treba uvažiti i činjenicu da dijete odbija jesti neku hranu i ne siliti ga. U suradnji s roditeljima potrebno je motivirati takovo dijete, biti strpljiv i dopustiti djetetu da pojede koliko može i želi. Tijekom godine potrebno je pratiti stanje uhranjenosti djece i u suradnji s roditeljima poduzimati mjere kod odstupanja.

ZADOVOLJAVANJE POTREBE DJETETA ZA BORAVKOM NA ZRAKU

Potreba djece za igrom, kretanjem i boravkom na zraku jednako je važna kao i pravilna prehrana. Boravak na zraku osvježava dijete, pobuđuje u njemu vedro, optimističko raspoloženje, osnažuje djetetov organizam koji će biti sposoban lakše se othrvati bolesti. Važno je da dijete ima adekvatnu odjeću i obuću o čemu je potrebno individualno razgovarati s roditeljima jer je većina njih sklona pretjerano utopljivati dijete.

OPERACIONALIZACIJA ZADAĆE	NOSITELJI I SURADNICI
▪ snimiti zadovoljavanje potrebe djeteta za boravkom na zraku	pedagog i gl.med ses.
▪ snimiti pripremu djece za boravkom na zraku	pedagog i gl.med sestra
▪ praćenje dinamike boravka na zraku	pedagog i gl.med sestra
▪ praćenje realizacije djelatnosti na zraku	pedagog i gl.med sestra
▪ izrada sklopa aktivnosti za boravak na zraku	pedagog i odg.

PRAĆENJE PSIHOFIZIČKOG RAZVOJA DJETETA:
SASTANCI S RODITELJIMA I RAD NA ZDRAVSTVENOJ PODUCI

OPERACIONALIZACIJA ZADAĆE	NOSITELJI I SURADNICI
Preventivni pregledi djece	
▪ pregledi prije dolaska u odgojnu skupinu	glavna med. sestra,
▪ stomatološki pregledi	stomatolog
▪ pregledi pri epidemiološkoj situaciji	epidemiolog
Izvrješćivanje roditelja o obavljenim pregledima i poduzimanje odgovarajućih mjera	
▪ individualni rad s roditeljima	glavna med. sestra
▪ pisma za roditelje	odgojitelji
▪ dogovori i konzultacije	liječnici '
Zdravstvena edukacija djece i roditelja, odgojitelja i ostalih djelatnika	glavna med. sestra, roditelji,
▪ pismene informacije i letci za roditelje	odgojitelji
▪ konzultacije s roditeljima	stručni tim
▪ upućivanje na spec. preglede	liječnici

DNEVNI ODMOR

Dnevni odmor također je potrebno prilagoditi individualnim potrebama djeteta. Ako se dijete dovoljno ne naspava, ono je razdražljivo, neraspoloženo, nema teka i lakše obolijeva od raznih bolesti. Što je dijete mlađe, potreba za snom je veća. Stariji predškolsko dijete koje se priprema za školu nema dnevnog sna, osim ako to samo ne zatraži. Prostorija se treba dobro provjetriti, ležaljke moraju biti dovoljno udaljene, a svako dijete treba imati svoju vreću za posteljinu. Atmosfera koja prethodi dnevnom odmoru mora biti ugodna, mirna, opuštajuća, bez požurivanja djece da što prije legnu u krevet.

ZDRAVSTVENO - HIGIJENSKI UVJETI

Prostor u kojem dijete boravi (vanjski i unutarnji) mora zadovoljiti zdravstveno- higijenske uvjete.

Unutarnji prostor mora biti ugodan, dovoljno velik, čist, zračan, svijetao i prikladan za djetetove igre. Osobne stvari djeteta (vreća za posteljinu, pidžama, četkica za zube, bočica, varalica) moraju biti označene kako bi se spriječilo korištenje tuđih. U suradnji s odgojno-zdravstvenim djelatnicima treba navikavati dijete na redovitu i pravilnu upotrebu pribora za osobnu higijenu, a sukladno tome redovito opskrbljivati skupine priborom za njegu djece.

Jedan od važnih čimbenika u osiguranju zdravstveno-higijenskih uvjeta jest kontrola kvalitete živežnih namirnica, prostora za pripremu hrane te gotovih obroka.

OPERACIONALIZACIJA ZADAĆE	NOSITELJI I SURADNICI
Pravilno korištenje higijenskih i antiseptičkih sredstava	glavna med. sestra, djelat, na pošl. čišćenja
Protokol praćenja rada tehničke strukture	ravnatelj, glavna med. sestra
Provođenje mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije	glavna med. sestra, svi djelat, vrtića
Kontrola mikrobiološke čistoće kuhinje i objekta - ZZJZ Grada Zagreba, sanitarni inspektor	gl. med. sestra, svi djelat, vrtića
Organizacija periodičnih zdravstvenih pregleda djelatnika i tečaja higijenskog minimuma	gl. med. sestra, svi djelat, vrtića

5.4. DJECA S POSEBNIM POTREBAMA

Ciljevi:

Stvaranje mogućnosti za sudjelovanjem djece s posebnim potrebama u razvoju u redovitom odgojno-obrazovnom procesu našeg vrtića u skladu s *Državnim pedagoškim standardom* (lipanj 2008.), *Planom razvoja sustava odgoja i obrazovanja* (2005.-2010. god.), *Nacionalnom planu aktivnosti za prava i interese djece* (2006- 2012g.), *Zagrebačkom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom* (2008.- 2012. god.) i svim ostalim zakonskim odredbama.

Što ranije otkrivanje djece s posebnim potrebama (djeca s teškoćama i darovite djece), kako bi što ranije započela intervencija i eventualno rehabilitacijski postupak.

Naime, ukoliko teškoće nisu prepoznate na vrijeme, to može nepovoljno utjecati na cjelokupan razvoj djeteta. Ponekad se teškoće učenja prepoznaju tek kad dijete pokazuje poremećaje u ponašanju. Zbog toga smo ove godine odlučili izraditi Program prevencije poremećaja čitanja i pisanja, te Program ranog otkrivanja darovite djece i rada s darovitim djetetom u redovitoj odgojnoj skupini (slično kao uključivanje djeteta s teškoćom u redovitu skupinu.

Zaštita prava djece i u ostalim područjima, kao što je npr. predškolski odgoj i obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina, zaštita prava na privatnost, praćenje razvoja djece koja su proživjela stresne i traumatske događaje, djece koja su zlostavljana i zanemarivana, djece pogođene ratom, djece žrtava trgovanja, djece koja žive u lošim socijalnim i materijalnim prilikama.

1. Stvaranje mogućnosti za sudjelovanjem djece s teškoćama u razvoju u redovitom odgojno-obrazovnom procesu

1.1.	OPERACIONALIZACIJA ZADACE	NOSITELJI I SURADNICI
	• Definiranje postupka upisa djeteta s teškoćama uz jasno određivanje zadaće i uloga	stručni tim
	• Provođenje postupka upisa	stručni tim
	• Izrada protokola za opservaciju	stručni tim
	• Provođenje postupka opservacije	odgojitelji i stručni suradnici
	• Izrada programa uključivanja za svako dijete s teškoćama prilagođen njegovim sposobnostima, potrebama i interesima	stručni tim
	• Provođenje programa uključivanja djeteta s teškoćom u odgojnoj grupi	odgojitelji i stručni suradnici
	• Vođenje propisane dokumentacije o djeci s teškoćama - dosje djeteta, te ostalih tabela, registara i sl. prema napucima Ministarstva i Gradskog ureda	stručni tim
	• osiguranje dodatne specijalne i didaktičke opreme za rad s djecom s teškoćama (specifično za pojedino dijete + senzorna integracija)	ravnatelj i stručni suradnici

	• Uključivanje mobilnih timova ili stručnjaka specijaliziranih ustanova za provedbu edukacijsko-rehabilitacijskih programa u našem vrtiću (npr. Centra Goljak i Vinko Bek)	ravnatelj i stručni suradnici
	• Stručno usavršavanje odgojitelja i stručnih suradnika iz područja teškoća, izvan vrtića uključivanje u seminare i predavanja	ravnatelj
	• Savjetodavni rad s roditeljima i stručna potpora obitelji i odgoju djece s teškoćama	stručni suradnici

5.5. KONTROLA I PRAĆENJE ZDRAVLJA DJELATNIKA

- provođenje sistematskih pregleda djelatnika po potrebi,
- sudjelovati u nabavi sredstava za dezinfekciju, lijekova, sanitetskog materijala, sitnog inventara namijenjenog djeci te brinuti za njihovu pravilnu upotrebu.

Godišnji plan rada više medicinske sestre za 2024/2025. godinu

Bitne zadaće:

1. Osiguravanje uvjeta za zadovoljavanje osnovnih potreba djeteta, te očuvanja života i zdravlja (zadovoljavanje potrebe za hranom, dnevnim odmorom, igrom, boravkom na zraku)
2. Praćenje i provođenje svih mjera neophodnih za prevenciju i zdravstvenu zaštitu djece
3. Senzibilizacija i edukacija odgojitelja i roditelja s ciljem uspostavljanja pozitivnog stava prema pravilnoj prehrani i svim oblicima zdravog načina života

Programske zadaće u odnosu na:

Dijete

- Upoznavanje soc.-zdrav. Statusa djeteta
- Vođenje zdravstvene dokumentacije
- Poštivanje i uvažavanje temeljnih potreba svakog djeteta (kvalitetna prehrana, svakodnevni boravak na zraku, dnevni odmor po potrebi djeteta)
- Prilagodba ritma dnevnog odmora potrebama djece
- Praćenje planirane kvalitete i kvantitete prehrane te njen utjecaj na rast, razvoj i zdravlje djece
- Program prevencije zaštite zubi i usta
- Provođenje svih preventivnih programa o čuvanju i unapređenju zdravlja, te

- primjenipozitivnih stavova o zaštiti zdravlja i okoline
- Program prevencije ovisnosti
- Preventivni program rane detekcije nepravilnosti razvoja lokomotornog sistema, sportsko-rekreativni program, izleti, zimovanje, ljetovanje
- Pružanje prve pomoći
- Organiziranje pružanja liječničke pomoći po potrebi
- Antropometrijsko mjerenje – praćenje pravilnog rasta i razvoja

Roditelji

- Organizacija i sudjelovanje na roditeljskim sastancima za novoprimljenu djecu te u tijekugodine prema aktualnim potrebama
- Individualni razgovori u svrhu informiranja o programu vrtića te pomoći u prevladavanjuadaptacijskih teškoća vezanih za dijete
- Prikupljanje i sumiranje podataka i dokumentacije o zdravstvenom statusu djeteta
- Svi oblici pomoći u cilju poboljšanja kvalitete boravka u vrtiću
- Zajedničko djelovanje i interdisciplinarni pristup u unapređenju odgojno-obrazovnograda u ustanovi
- Aktivan rad svih suradnika u poštivanju i osvješčivanju važnosti djelovanja programa opravima djeteta
- Suradnja u svim preventivnim programima
- Praćenje sistemskih opažanja interakcije djeteta i odraslih
- Edukativno djelovanje u očuvanju i unapređivanju zdravlja

Odgojitelji

- Suradnja i stručna pomoć u odnosu na zdravstveni status i sve potrebe vezane za zdravstveno stanje svakog pojedinog djeteta
- Suradnja i stručna pomoć u svim oblicima provođenja kvalitete življenja kao što su izmjena dnevnih aktivnosti, boravak na zraku, dnevni odmor, njega i osobna higijena, kvaliteta konzumiranja obroka i stručna pomoć u provođenju rekreativnih programa
- Suradnja i stručna pomoć u periodu adaptacije
- Sudjelovanje u provođenju internog stručnog usavršavanja odgojitelja sa zdravstvenog aspekta
- Stručna pomoć u odabiru tema iz zdravstvenog područja

Ostale zaposlenike

- Redovita primjena i provedba svih zakonom propisanih higijensko-sanitarnih mjera
- Upućivanje na polaganje higijenskog minimuma svih obveznika propisanim zakonom ozaštiti zdravlja i okoliša
- Upućivanje na redovne higijensko-epidemiološke preglede
- praćenje dobivenih rezultata, te po potrebi uputiti na liječenje
 - Organiziranje izvanrednih sistematskih pregleda kao preventivna mjera čuvanja iunapređivanja zdravlja
- Planiranje preventivno rekreativnih sadržaja u svrhu očuvanja zdravlja
- Praćenje pregleda i nalaza uzetog dnevnog obroka

- Praćenje kalorijske vrijednosti obroka
- Usklađivanje organizacije rada tehničke službe, s obzirom na zadovoljavanje dječjih temeljnih potreba

Društveno okruženje

Suradnja sa svim relevantnim ustanovama:

- Hrvatski Zavod za javno zdravstvo
- Gradski ured za obrazovanje i šport
- Klinika za dječje bolesti Zagreb
- Dom zdravlja Centar (HES)
- Dom zdravlja Centar (Pedijatrijske ambulante)

6. STRUČNO USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA

Globalni cilj stručnog usavršavanja odgojnih djelatnika je omogućiti i poticati trajno stjecanje relevantnih znanja i razvoj vještina potrebnih za kvalitetnije razumijevanje i praktično provođenje suvremenih zdravstveno-pedagoško-psiholoških spoznaja o razvoju, odgoju i naobrazbi predškolskog djeteta.

Stručno usavršavanje će se realizirati u redovnoj satnici, a kroz sve propisane oblike:

- a) individualno stručno usavršavanje
- b) stručno usavršavanje unutar ustanove (interni stručni aktivni, stručne radionice, interesne stručne grupe, odgojiteljska vijeća i dr.)
- c) stručno usavršavanje izvan ustanove

Zadaci stručnog usavršavanja:

- jačanje stručne kompetencije i autonomije stručnih radnika
- senzibilizacija za potrebe i prava djece, te načine prepoznavanja i realizacije istih u praksi
- razvijati i usavršavati primjenu suvremenih metoda i oblika rada s djecom
- poticati stvaralaštvo kao najvažniji pokretač svih sposobnosti i osobnosti ljudskog bića

S ciljem kvalitetnijeg rada s djecom i njihovim roditeljima poticati ćemo odgojitelje i stručne suradnike na profesionalni razvoj i razvoj kroz sve oblike usavršavanja. Profesionalno usavršavanje nam omogućuje stjecanje novih znanja, napredovanja u struci i unapređivanje naše prakse za dobrobit djeteta.

Bitne zadaće na unapređivanju obrazovanja i usavršavanja odgojnih djelatnika.

- Prisustvovanje seminarima i savjetovanjima prema katalogu stručnih skupova.
- Podizanje kompetentnosti odgojnih djelatnika u primjeni stručnog znanja i inovativnih tehnika u radu s djecom te pri suradnji s roditeljima.
- Razvijanje i jačanje komunikacijskih vještina potrebnih za rad s djecom i odraslima.

Stručno usavršavanje djelatnika provodit će se:

- kroz rad stručnih aktiva,
- odgojiteljskog vijeća,
- kroz stručna usavršavanja organizirana od strane Agencije za odgoj i obrazovanje te drugih relevantnih organizacija i udruga.

Individualno stručno usavršavanje provoditi će se:

- prema planiranim temama i interesima odgojitelja
- praćenjem odabrane stručne literaturi prezentiranjem iste na koordinaciji odgojitelja
- praćenjem stručnih časopisa
- korištenjem interneta

7. SURADNJA S RODITELJIMA

Budući da se nalazimo na zajedničkom važnom zadatku odgoja djece, suradnja s roditeljima jedna je od najvažnijih zadaća svih djelatnika vrtića.

Osim svakodnevne razmjene informacija negujemo sljedeće oblike suradnje:

Roditeljski sastanci:

1. Informativnog tipa
2. Komunikacijskog tipa
3. Predavačkog tipa
4. Druženje djece i odraslih

Radionice za djecu, roditelje i odgojitelje

Ovakve radionice planiramo organizirati u predblagdansko vrijeme, a bit će obilježene ugodnim zajedničkim druženjem i toplom atmosferom.

Individualni razgovori

Individualne razgovore mogu inicirati roditelji ili odgojitelji i stručni suradnici vrtića, a svrha im je međusobni prijenos informacija o razvoju i napretku djeteta. Osim toga, ovaj oblik suradnje vrlo je konstruktivan u pronalaženju rješenja nekih aktualnih poteškoća.

Također, prilikom upisa djeteta u vrtić održava se inicijalni razgovor roditelja i stručnog tima vrtića.

Uključivanje roditelja u odgojno- obrazovni proces

Postoje brojni načini na koji se roditelji mogu uključiti u rad i život skupine, nužno su potrebni u periodu adaptacije i vrlo korisni u realizaciji izleta, predstava, raznih akcija, prikupljanja materijala za aktivnosti i sl. Osobito nam je drago kad roditelj gostuje u skupini, bilo da prezentira svoje zanimanje, provodi neku aktivnost ili sudjeluje u nekoj radionici. Roditelji će pratiti i vrednovati ostvarivanje postignuća djece jer tako planirana suradnja s roditeljima unosi u život djeteta i obitelji novu kvalitetu - ona osnažuje dijete i roditelja, svakoga u njegovoj ulozi.

Kutić za roditelje:

1. Prezentacija različitih vidova izražavanja djece (likovni, govorno-molitveni, foto zapisi ...)
2. Tjedno donošenje plana rada skupine
3. Ponuda biblijskih i književno umjetničkih tekstova kao poticaja za duhovnu formaciju ,
4. Donošenje onih sadržaja koji podsjećaju roditelje na značajna društvena i prirodna zbivanja, te njihovo upućivanje na mogućnost iskorištavanja istih u odgojno - obrazovne svrhe.

Još neki mogući oblici suradnje s roditeljima:

- druženja s roditeljima
- zajednički organizirani izleti, zimovanja, ljetovanja
- zajednički susreti i proslave blagdana, značajnih datuma i obilježavanje običaja
- priredbe za roditelje i širu obitelj
- druženja djece s roditeljima i upoznavanje zanimanja kojima se roditelji bave
- volontiranje roditelja u skupini
- uključivanje roditelja u sve aktivnosti dječjeg vrtića počevši od same
- organizacije preko ljeta, perioda prilagodbe djeteta na vrtić
- savjetovalište za roditelje

8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

U cilju ostvarivanja kvalitetne organizacije rada i poboljšanja materijalnih uvjeta surađivat ćemo sa:

- Agencijom za odgoj i obrazovanje;
- Nacionalnim katehetskim uredom pri HBK-i;
- Tijelima biskupije;
- Katoličkim i ostalim vrtićima;
- Katehetskim uredom;
- Zavodom za javno zdravstvo;
- Pedijatrijskim ambulantama;
- Vanjskim suradnicima i stručnjacima za pojedina područja i dr.
- Suradnja s kulturno-umjetničkim društvima;
- Osnovnim školama;
- Zdravstvenim ustanovama i socijalnom službom;
- Knjižnicama;
- Kazalištima;
- Muzejima i galerijama;
- Svećenikom (posjete crkvi u vrijeme blagdana);

Planiranu suradnju realizirat ćemo tijekom godine prema planu aktivnosti ili specifičnim potrebama.

Nositelj programa suradnje je ravnatelj.

9. SIGURNOSNO – ZAŠTITNI I PREVENTIVNI PROGRAMI U DJEČJEM VRTIĆU (PROTOKOLI POSTUPANJA U RIZIČNIM SITUACIJAMA)

9.1. UVOD

Cilj sigurnosno-zaštitnih i preventivnih programa u dječjim vrtićima je osigurati maksimalnu sigurnost djece i odraslih osoba u njegovu unutarnjem i vanjskom prostoru, izraditi protokole djelovanja u mogućim rizičnim situacijama i podijeliti odgovornosti svih zaposlenika u otklanjanju možebitnih opasnosti.

Sigurnost je na vrlo visokom mjestu među razlozima zbog kojih roditelji upisuju djecu u vrtić. To je potvrdilo i *Istraživanje želja i potreba hrvatske obitelji za programima izvanobiteljskog predškolskog odgoja*, Zagreb, 1997.

Najčešći razlozi za uključivanje djeteta u predškolski program su:

1. druženje djeteta i igra s drugom djecom (22,3 %)
2. mogućnost osamostaljivanja djece (17,3 %)
3. djetetova sigurnost dok roditelj radi (16,1 %).

Kako predškolska ustanova može doprinijet djetetovoj sigurnosti?

Općenito, važno je indirektno (poticanjem djetetove samostalnosti) ili direktno (osiguravanjem uvjeta za djetetovu fizičku sigurnost i stjecanje osjećaja sigurnosti) promišljeno i kontinuirano skrbiti za zdravlje i sigurnost djece. Primarna prevencija smatra se pravim načinom predusretanja mogućih problema.

Preventivni programi zahtijevaju dobro razrađenu strategiju koja podrazumijeva raznolikost razina djelovanja, od djeteta samog i njegove obitelji do vrtića kao socijalne zajednice.

Stručnjaci iz područja predškolskog odgoja i obrazovanja identificirali su četiri aspekta sigurnosti i mjere zaštite u dječjem vrtiću:

1. Fizičke mjere zaštite – sigurnost okružja;
2. Mjere za očuvanje i unapređenje djetetovog zdravlja;
3. Sigurnost ozračja – psihosocijalne mjere zaštite;
4. Aktivnosti samozaštite i samoočuvanja djeteta.

Preventivni programi, dakle, integrativno obuhvaćaju mjere za povećanje fizičke i psihosocijalne sigurnosti djeteta, unapređenje njegova zdravlja kao i odgojne postupke koji osnažuju pozitivne unutarnje potencijale djeteta u cilju samozaštite i samoočuvanja.

Pravo je djeteta da živi u okruženju u kojem će se osjećati sigurnim i zaštićenim, a obaveza je odraslih da mu takvo okruženje stvore, ali i da pouče dijete kako da se skrbi o vlastitoj sigurnosti, da mu pomognu da razvije samostalnost i odgovornost za svoje postupke. To znači da roditelj mora pronaći ravnotežu između skrbi za dijete i njegove zaštite, s jedne strane, i poticanja razvoja samostalnosti i odgovornosti djeteta, s druge strane» (Ćorkalo, 1992, 65).

Poučavati djecu vlastitoj sigurnosti znači učiti ih pravilima ponašanja kako bi se naučila skrbiti o sebi. To uključuje jasno postavljanje granica s obzirom na dob i zrelost djeteta. Djeca uvijek traže više samostalnosti od onoga što im je dopušteno (Ćorkalo, 1992). Koliko djetetu dati slobode – roditelj odlučuje na temelju djetetove zrelosti, njegovih sposobnosti razumijevanja i okolnosti. Igra s djetetom i pričanje priča način su da se dijete pouči

opasnostima i vlastitoj sigurnosti bez da ga se neprestano sprečava u njegovu samostalnom djelovanju. Mala djeca situacije iz igre i priča često prenose u stvarni život. Trogodišnja i starija djeca sposobna su naučeno u jednom kontekstu prenijeti u sličnu situaciju. Igre tipa *što ako* (igre zamišljanja) mogu pomoći djetetu da, bez straha i prijetnji, nauči poželjno reagirati u pojedinoj situaciji s ciljem vlastite zaštite. Ove igre razvijaju sposobnost uviđanja i predviđanja mogućih posljedica pojedine radnje ili akcije. Pritom ne treba sva pitanja usmjeriti na zaštitu jer prevelika usmjerenost djeteta na opasnost u njemu može razviti pretjerani strah, ili ga pak desenzibilizirati za stvarne opasnosti (Maleš i Stričević, 2005).

Jačanje djeteta u prepoznavanju vlastitih »snaga« i potreba, te vršenju pravilnih izbora u cilju zaštite sebe (fizičkog i psihičkog integriteta) i zaštite drugih, jedan je od glavnih (odgojno-obrazovnih) zadataka ustanove. U pitanju su, dakle, one vještine na kojima se nužno mora djelovati u interakciji obitelji i vrtića.

Voditelj programa:

- ravnatelj vrtića

Stručno usavršavanje:

- stručno usavršavanje svih djelatnika na nivou ustanove i individualno, osobito iz područja sigurnosti i zaštite djece, kako se nositi u krizni situacijama i nakon njih, pružanje prve pomoći
- stručno usavršavanje izvan ustanove na ovu tematiku.

Evaluacija programa:

- kontinuirano praćenje i provođenje programa i predviđenih aktivnosti od strane ravnatelja i stručnog tima.
- mijenjanje i doradivanje programa i protokola ukoliko se u praksi pokaže da je to potrebno.

Važniji telefonski brojevi:

- svi važni telefonski brojevi (policija, hitna služba, vatrogasna služba, Centar za socijalnu skrb, ravnatelja, stručnog tima) vezani za primjenu Programa i protokola moraju biti dostupni u svim skupinama i uredima.

Zapisnici:

- nakon svake rizične situacije u kojoj se postupalo prema odredbama sigurnosno-zaštitnih mjera i protokola postupanja u rizičnim situacijama, svi sudionici dužni su sastaviti zapisnik o događaju.

Zapisnik se dostavlja ravnatelju.

9.2. PROGRAM RAZVIJANJA NAVIKA I PRAKTIČNIH VJEŠTINA SAMOOČUVANJA DJETETA

9.2.1. UVOD

Jedna od temeljnih potreba djece je potreba za sigurnošću.

Djeca predškolske dobi od odraslih trebaju zaštitu, brigu i podršku, poticaj. Odrasli, dakle zaposleni u dječjem vrtiću odgovorni su za organizacijske i materijalne uvjete u kojima djeca borave u vrtiću i to na načina da im se prije svega osigura zaštita i sigurnost.

Jedna od važnih uloga predškolske ustanove je da dijete predškolske dobi pripremi na samostalni život te da potiče njegovu socijalnu kompetenciju.

Ovaj programa jasno odgovara na zahtjeve razvoja i stjecanja socijalnih vještina osobne brige o vlastitom zdravlju odnosno životu tj. samoočuvanju.

Dajući djeci primjer odnosno model ponašanja te stvaranjem sigurne okoline, odrasli utječu na osjećaj sigurnosti djeteta te na zadovoljavanje njegove potrebe da samostalno izražavaju brigu za sebe i traže zaštitu.

Naime, kako bi se uspješno moglo zaštititi od potencijalno opasnih predmeta i situacije, dijete je mora prepoznati, identificirati kao takvu. Informirano dijete manje će se plašiti određenih situacija ili predmeta.

Samo učenjem primjerenih načina sučeljavanja s potencijalno opasnim situacijama, jačamo dijete i omogućujemo mu da se zna zaštititi i očuvati svoje zdravlje.

CILJ PROGRAMA

Razvijanje i osnaživanje djetetove socijalne kompetencije za suočavanje s potencijalno opasnim i ugrožavajućim situacijama kroz:

- upoznavanje djece s njihovim pravima i načinima iskazivanja i zadovoljavanja potreba, ali i djetetovim obvezama (dogovorena pravila ponašanja) prema sebi i drugima
- učenje i usvajanje vještina važnih za vlastitu sigurnost i zdravlje

CILJNE SKUPINE

Djeca od četvrte godine života do polaska u školu.

NOSITELJI PROGRAMA

Odgojitelji vrtićkih skupina.

PLANIRANE AKTIVNOSTI

Program će se ostvarivati kroz brojne situacije i aktivnosti koje imaju za cilj povećati razinu vještina samoočuvanja.

Na temelju djetetovih postojećih spoznaja o mogućim ugrožavajućim i opasnim situacijama i predmetima djecu ćemo poticati:

- izražavanju i opisivanju svoga stanja i potreba, da zna reći što treba, što ga boli, da li je gladno, umorno, kako se osjeća
- spoznaju o tome što se u vrtiću i kod kuće ne smije dirati (lijekovi, izvori struje, plina,

kemikalije, oružje, eksplozivne naprave i sl.)

- jasni i glasno reći „NE“ ako ga neka osoba namjerava tjelesno, psihički ili seksualno iskorištavati i zlostavljati
- prepoznavanje opasnost od nekih potencijalno ugrožavajućih oštih predmeta ili izvora topline (škare, noževi, razbijeno staklo, pećnica, peć, šprice i sl.)
- spoznavanje koja u mjesta opasna i nisu namijenjena za igru (balkoni s niskom ogradom, stepenice, ulica, parkiralište)
- pravilno ponašanja u prometu (prepoznaje osnovne prometne znakove i pravila i poštuje ih)
- spoznavanje i informiranje o tome od koga potražiti pomoć u slučaju ugroženosti (odgojitelj ili druga odrasla osoba u vrtiću, roditelji, službene osobe), da zna važne brojeve telefona (112-jedinstven broj za hitne službe).

Razvijanje vještina samoočuvanja djece provodite će se u planiranim i neplaniranim situacijama kroz sljedeće igre i aktivnosti:

TO SAM JA	Kako se čuvam od opasnosti? Dijete se izgubilo! Kako će kući? Tko mu sve može pomoći? Kako sam se ozlijedio?
MOJA OBITELJ	Opasnosti kod kuće, u vrtiću - lijekovi, šibice, električne i plinske instalacije Ne diram odbačene igle, šprice, staklo...
MOJI PRIJATELJI	Kako sigurno i pažljivo koristim škare, čekić, čavle, iglu i konac Kako se pažljivo koriste sprave u dvorištu Igram se prometnih igara, učim pravila... Danas mama i tata kasne po mene, ali o meni uvijek netko brine.
MOJA ULICA,	Prijatelj se razbolio, ozlijedio-kako mu pomoći?
NASELJE, MJESTO	Tko mi može pomoći kad sam u nevolji (112) S nepoznatima se ne družim kad sam sam
	Kome i kada treba reći „NE“

OBLICI

Raznovrsne igre, razgovori s djecom.

SURADNJA S RODITELJIMA

Cilj programa je i posredovanje roditeljima kroz:

- informiranje o programu (roditeljski sastanci, pisani oblici suradnje)
- potporu roditeljima na stjecanju znanja i vještina kojima promičemo razvoj vještina samoočuvanja djeteta (komunikacijske grupe, predavanja, savjetovališta za roditelje)

10. VREDNOVANJE PROGRAMA

Praćenje i vrednovanje programa.

Program će pratiti odgojitelji zajedno sa svim sudionicima i vanjskim suradnicima u odgojno-obrazovnom procesu (pedagog, psiholog, zdravstveni voditelj...).

Praćenje programa nužno je kako bi se kontinuirano i sustavno radilo na unapređivanju kvalitete. Aktivno sudjelovanje svih stručnih radnika potiče timski rad, suodgovornost i stvaranje partnerskog odnosa. U istraživanju putova stalnog razvoja i unapređivanja odgojno-obrazovnog procesa koristit ćemo se novom stručnom literaturom i stručnim usavršavanjem kroz različite oblike.

Vrednovanje programa vršit će se:

Tromjesečno - kroz tromjesečnu valorizaciju koja obuhvaća nekoliko elementa: temeljitu analizu adaptacijskog i readaptacijskog perioda za djecu, polaznosti djece i razloge izostanaka, temeljita analiza razvojnog statusa djece te prćenje realizacije razvojnih zadaća. Pratit ćemo ponudu materijala, aktivnosti i sadržaja ponuđenih djeci te njihove interese. Posebnu pozornost posvetit ćemo spontanim interesima djece.

Osvrnut ćemo se na materijalne i organizacijske uvjete rada, oblike suradnje s roditeljima te suradnju sa svim vanjskim suradnicima.

Unutarnje vrednovanje provodit će se u dva osnovna pravca:

1. *Stručno vrednovanje* - kontinuirano praćenje i vrednovanje programa (počev od samo vrednovanja, preko vrednovanja predloženih i zacrtanih programa, analiza početnog stanja, tijeka i procesa i naročito pomnog vrednovanja po završetku pojedine etape odgojno-obrazovnog procesa, kako bi se dobio uvid u postignuća i realna slika odnosa planiranog i ostvarenog). Provodit će ga ravnatelj u suradnji sa stručnim timom (pedagogom) i to kroz radne sastanke tima (ravnatelj, pedagog, odgojitelj) i uvidima u rad (praćenjem neposrednog odgojno-obrazovnog rada, foto i video dokumentacijom, pregledom pedagoške dokumentacije, sudjelovanjem i praćenjem aktivnosti s roditeljima, anketiranje roditelja i sl.) u timu s odgojiteljem.

Zaključne procjene uspješnosti programa će biti smjernice za pronalaženje djelotvornijih oblika rada što će pridonijeti kvalitetnijem planiranju, praćenju i vrednovanju odgoj no-obrazovnog rada.

Samo vrednovanje odgojitelja provodit će se na razini praktičkog rada, a odnosi se na sustavno promatranje i procjenjivanje djece (stupanj aktivnosti i zainteresiranosti, kao i zadovoljstvo djece s obzirom na ponuđeni sadržaj ili spontane igre) što omogućuju odgojitelju da stvara kratkoročne i dugoročne planove koji uključuju interese i potrebe svakog djeteta i grupe djece. Promatranjem i dokumentiranjem različitih aktivnosti djece otkrivat ćemo razvojne potrebe djece i u skladu s time organizirati prostorno-materijalni kontekst.

2. *Vrednovanje u suradnji s roditeljima djece korisnika vrtića* - očekivanja, zapažanja, prijedlozi i sugestije, kritike, pohvale ...

Godišnje izvješće o radu ustanove na kraju pedagoške godine dostavit ćemo nadležnim institucijama Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, Agenciji za odgoj i obrazovanje i Gradskom uredu za obrazovanje, sport i mlade. Godišnje izvješće obuhvatit će cjelokupnu analizu rada Vrtića u protekloj pedagoškoj godini što uključuje osvrt na ustrojstvo rada, provedene materijalne i organizacijske uvjete rada, provedba njege i skrbi za zdravlje i tjelesni razvoj djece, provedbu odgoj no-obrazovnog rada s djecom, polaznost i ostvarenost stručnog usavršavanja radnika vrtića unutar i izvan ustanove, provedbu suradnje s roditeljima i vanjskim čimbenicima. Kao dio godišnjeg izvješća biti će i izvješća ravnatelja i stručnih suradnika. Nakon provedene analize odredit ćemo smjernice našeg djelovanja za podizanje kvalitete rada u sljedećoj pedagoškoj godini.

Sustav osiguravanja kvalitete rada vrtića.

Sustav osiguranja kvalitete omogućit će nam prepoznati i odgovoriti na potrebe naših korisnika: roditelja i djece, sa svrhom pružanja odgovarajuće usluge koja je u skladu sa suvremenim pristupom predškolskog odgoja.

Vrtić koji želi kvalitetno ispunjavati svoju misiju mora svojim korisnicima pružati kvalitetnu uslugu dobro i kvalitetno upravljati svim svojim sredstvima (materijalnim, ali i ljudskim snagama).

Područja kvalitete koja ćemo pratiti i unapređivati su:

- planiranje za kvalitetu nadzor,

- nadzor, supervizija i upravljanje
- rukovođenje (vođenje)
- usmjerenost ka korisnicima
- zaposlenici (radnici)
- trening, učenje i razvoj
- upravljanje novcem
- upravljanje imovinom
- upravljanje aktivnostima
- umrežavanje i partnerstvo
- praćenje i evaluacija
- rezultati

Sustav osiguravanja kvalitete primijenit ćemo na način da ćemo prvo napraviti početnu samoprocjenu (nakon prve godine rada), odredit ćemo si prioriteta područja kvalitete, napraviti detaljnu samoprocjenu, prikupiti sve informacije, napraviti plan djelovanja i planirano provesti u djelo, osvrnuti se na postignuto i onda ponovno odrediti nove područja kvalitete. Samoprocjena će nam omogućiti identificirati ono što je dobro, odlučiti što bi se trebalo poboljšati, odrediti na kojim se područjima želi/treba raditi, izmjeriti i dokazati uspjehe te podijeliti iskustva s drugima. Prednosti samoprocjene su: fleksibilna je - temelji se na našim potrebama i vremenu, sami određujemo tempo i ritam; objektivnost i iskrenost prema nama samima je izuzetno važna jer to radimo za sebe; kontinuirano praćenje i unapređivanje pomoći će nam da nadograđujemo naše jake strane, a ne da „gasimo tamo gdje gori“.

Naša postignuća provjeravat ćemo na četiri razine:

- nismo ispunili (ne postoje dokazi koji bi potvrdili daje ovaj pokazatelj postignut)
- tek smo počeli (postoje planovi, a neke su aktivnosti započele u tom smjeru)
- na dobrom smo putu (postoje neki dokazi, ali moramo još raditi na tome)
- potpuno smo ispunili (postoji dovoljno dokaza koji potvrđuju daje ovaj pokazatelj ispunjen)

Dokazi (pisani tragovi) o ispunjenju postignuća su: izvješća, zapisnici, pravilnici, kodeksi, izjave, rješenja, ugovori, odluke o korespondenciji, strateški plan, operativni planovi, evaluacijska izvješća, propagandni materijali, mrežne stranice.

11. FINANCIRANJE PROGRAMA

Sredstva za rad dječjeg vrtića osiguravat će se iz sredstava Osnivača, uplata roditelja-korisnika, iz sredstava lokalne samouprave te iz drugih izvora u skladu s propisima.

Uz neophodne popravke i održavanje sredstava rada po potrebi i u skladu sa zakonskim propisima, osnovna zadaća je kontinuirano poboljšanje uvjeta.

Materijalni i financijski rashodi.

Dobivena sredstva koristit će se za sljedeće namjene:

- Plaće djelatnika (naknade plaće, materijalna prava...)
- Potrošni materijal za rad s djecom - igračke i didaktičku opremu, uredski i drugi potrošni materijal, propisanu pedagošku i drugu dokumentaciju,
- Usluge zdravstvenog nadzora nad prehranom,
- Usluge dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije,
- Materijal za čišćenje i tekuće održavanje objekta i opreme,
- Sredstva za zaštitu na radu,
- Zaštitu od požara i prve pomoći,
- Troškove stručne literature,
- Stručnih ispita i stručnog usavršavanja,
- Nabava tepiha, zavjesa, posuda te druge troškove nužne za ostvarivanje programa ustanove.

12. GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RAVNATELJA, PEDAGOGA I PSIHologa

Godišnji plan i program ravnatelja

Cilj:

Unapređivanje opće kvalitete življenja u vrtiću u stvaranju atmosfere suradnje, otvorenosti i motivacije za unapređivanje cjelovitog odgojno - obrazovnog procesa.

ZADAĆE	
U ODNOSU NA DIJETE	▪ praćenje, kontrola i nadzor zadovoljavanja općih i posebnih potreba djeteta (prepoznavanje, pravodobnost i kvaliteta njihova zadovoljavanja) ▪ praćenje, kontrola i nadzor unapređivanja kvalitete življenja u vanjskom i unutarnjem prostoru vrtića, (oprema, sigurnost, zdravlje,

	kvalitetno organizirane aktivnosti, fleksibilna organizacije cjelovitog odgojno-obrazovnog procesa, podgrupni rad), vođenje dosjea za djecu s posebnim potrebama i s teškoćama u razvoju ▪ poticanje i razvijanje spoznaje i navike pravilne komunikacije u socijalnoj interakciji s drugom djecom i odraslima, ▪ snimanje odgojnih situacija i procjene kvalitete odgoj.-obrazovnog rada svih radnica ▪ poticanje kvalitete izvedbenog programa, a osobito spoznajne aktivnosti ▪ poticanje rada o svrsi i navikama u području brige za sebe i okolinu, te odgoja za održivi razvoj, ▪ osvješćivanje provođenja prava djeteta ▪ poticanje kvalitetnog rada u području sigurnosti djeteta u prometu, u užem i širem okruženju ▪ poticanje rada na razvijanju intelektualnih sposobnosti djeteta (pažnje, pamćenja, mišljenja, koncentracije, opažanja, intelektualnih sposobno. operiranja količinskim, prostornim i vremenskim odnosima, o element. prirodnog i društvenog okruženja i njihovim odnosima), ▪ poticanje rada za nenasilno rješavanje sukoba u skladu s program vrtića ▪ poticanje grafomotoričkih i predčitačkih vještina (rad na projektu) ▪ poticanje različitih oblika kreativnog izražavanja i stvaranja djeteta (govorom tijela, scenskim, likovnom, glazbenim izrazom i dr.), a osobito u kraćem programu ▪ poticanje poticajnog okruženja za realizaciju djetetovih aktivnosti ▪ poticati rad na projektima vrtića ▪ poticanje i podrška obogaćivanja redovitog programa sadržajima iz kulture, športa, stranih jezika (kraći programi) i dr., ▪ koje imaju verificirane programe od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja ▪ unapređivanje rada na provođenju kraćeg programa i tečajeva
U ODNOSU NA ODGOJITELJICAE I DRUGE RADNIKE	▪ izrada protokola praćenja i procjenjivanja kvalitete izvedbenih programa ▪ edukativni i savjetodavni rad s odgojiteljicama, ▪ poticanje fleksibilne organizacije rada radi individualizacije odgojno-obrazovnog procesa,

	▪ poticanje, kontrola i nadzor oblikovanja poticajnog okruženja (materijalne sredine) u interakciji s roditeljima i ostalim radnicima vrtića, a osobito prema individualnom radu na projektu skupine i zajedničkim projektima vrtića ▪ edukativni i savjetodavni rad s odgojiteljicama u pripremi, provođenju, evaluaciji i popularizaciji pedagoške prakse, ▪ podržavanje individualnih, grupnih i zajedničkih oblika stručnog usavršavanja, ▪ informativno-afirmativni rad ▪ edukativni i savjetodavni rad s odgojiteljicama u radu na individualnim projektima skupine i na zajedničkim projektima vrtića ▪ kontrola i nadzor vođenja normativne pedagoške dokumentacije ▪ praćenje, poticanje i uvid u primjerene oblike interakcije i komunikacije s djetetom, roditeljima i ostalim sudionicima u odgojno obrazovnom procesu ▪ pedagoško-instruktivan rad s odgojiteljicama u pripremi roditeljskih sastanaka, rada u radionicama, individualnim razgovorima i uključivanju roditelja u odgojno-obrazovni proces ▪ edukativni i savjetodavni rad s pripravnicima, te provođenje plana i programa rada pripravnika, ▪ u suradnji sa stručnim suradnicima kvalitetno provođenje i izrada izvješća o pripravičkom stažu, evaluaciju i prijavu za stručni ispit ▪ Poticanje i razvijanje sigurnosti djeteta u prometu ▪ Poticanje rada na nenasilnom rješavanju sukoba ▪ Živjeti i učiti prava djeteta ▪ Poticanje rada na razvijanju optimalnih emocionalno socijalnih veza i odnosa s djecom • poticanje rada protiv zloupotrebe sredstava ovisnosti, za nenasilje, živjeti i učiti prava djeteta
U ODNOSU NA RODITELJE	▪ pomoć i podrška roditeljima u izboru primjerenih programa za dijete: ○ obzirom na dob, ○ interes za određenu djelatnost, ○ potencijalne darovite sposobnosti djeteta, ▪ individualni razgovori s roditeljima novoupisane djece,

	▪ zajednički boravak roditelja i djeteta prema unaprijed utvrđenom dogovoru i pripremi, ▪ pomoć u prevladavanju prilagodbe i uključivanje roditelja u odgojno-obrazovni proces u suglasju s odgojiteljicama, ▪ snimanje odgojnih situacija, evaluacija rezultata i prezentiranje roditeljima, u suglasju sa stručnim suradnicima i odgojiteljicama ▪ Edukativno – savjetodavno – konzultativni rad s roditeljima u odgojnim situacijama kada to zahtijevaju ▪ praćenje indikatora uspješnosti prilagodbe i mijenjanje pedagoške prakse kada je to potrebno. ▪ Poticanje uključivanje roditelja u odgojno-obrazovni proces ▪ omogućavanje i poticanje uključivanje roditelja u odgojno-obrazovni proces, glede obiteljskih običaja i tradicije u suglasju s drugim roditeljima ▪ Poticanje rada na nenasilnom rješavanju sukoba ▪ Poticanje rada na razvijanju optimalnih emocionalno socijalnih veza i odnosa s djecom ▪ Poticanje i razvijanje sigurnosti djeteta u prometu ▪ Poticanje ostvarivanja prava djeteta • poticanje rada protiv zloupotrebe sredstava ovisnosti, za nenasilje, živjeti i učiti prava djeteta ▪ Poticanje zadovoljavanje potrebe djeteta tako da poštuju svoja i tuđa prava
U ODNOSU NA DRUŠTVO	▪ povezivanje sa stručnim i društvenim čimbenicima u neposrednom okruženju i šire, radi obogaćivanja programa verificiranim sadržajima iz kulture, športa i stranih jezika prema Godišnjem planu i programu odgojno obrazovnog rada ▪ uključivanje djece i roditelja u raznovrsne aktivnosti u interakciji s društvenom sredinom i ostalim stručnjacima, radi obogaćivanja programa, cjelovitijih doživljaja i konkretnijih spoznaja djeteta, ▪ u povezivanju s društvenom sredinom poticati takve emocionalno-socijalne odnose kojima će se poboljšati razina razumijevanja i doživljavanja programskih zadaća, sadržaja i aktivnosti,

	▪ edukativni i savjetodavni rad prema iskazanim interesima svih subjekata u odgojno-obrazovnom procesu, ▪ evaluacija indikatora praćenja uspješnosti ostvarenih rezultata, ▪ izrada izvješća i prezentiranje ostvarenih rezultata ▪ poticanje rada protiv zloupotrebe sredstava ovisnosti, za nenasilje, živjeti i učiti prava djeteta ▪ Poticanje i razvijanje sigurnosti djeteta u prometu		
OSOBNOSTRUČNO USAVRŠAVANJE	▪ Čitanje stručne literature ▪ Sudjelovanje u svim oblicima stručnog usavršavanja, organiziranim od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Agencije za odgoj i obrazovanje, Gradskog ureda za odgoj i obrazovanja, fakulteta i verificiranih programa vanjskih suradnica ▪ Primjena novih spoznaja u neposrednom radu s djecom, odgojiteljicama, roditeljima, i ostalim sudionicima u odgojno – obrazovnom procesu		
STRATEGIJE DJELOVANJA		VRIJEME	NOSITELJI
KORACI	▪ Identifikacija individualnih specifičnosti i posebnih potreba djeteta putem inicijalnih upitnika i razgovora s roditeljima te prilagodba cjelovitog odgojno – obrazovnog procesa ▪ snimanje odgojnih situacija i odgojno obrazovnog procesa ▪ radni dogovori s odgojiteljicama i ostalim radnicima radi unapređivanja procesa	kontinuirano tijekom godine	Ravnateljica tajnica odgojiteljica vanjski suradnici

	▪ Praćenje i procjenjivanje efekata unesenih promjena na zadovoljavanje potreba djeteta i opću klimu u skupini ▪ izbor različitih kraćih i inih programa u suglasju s djecom, odgojiteljicama i roditeljima ▪ donošenje zajedničkih stavova u svezi realizacije postavljenih zadaća ▪ Edukacija ostalih radnica radi razumijevanje i potpore promjena ▪ pravovremene stručne pedagoške akcije i reakcije na kvalitetu rada ostalih radnica		
NAČIN PRAĆENJA I EVALUIRANJA	▪ organizacija, kontrola i nadzor izvršavanja postavljenih zadaća u skladu s Godišnjim planom i programom odgojno – obrazovnog rada ▪ praćenje izvršavanja radnih obveza prema	kontinuirano tijekom godine	ravnateljica

	zakonskim propisima i normativnim aktima vrtića ▪ radni dogovori, analize i evaluacije provedenih sadržaja i aktivnosti za svaku grupu radnica		
INDIKATORI POSTIGNUĆA	▪ zadovoljstvo djeteta u programu vrtića ▪ zadovoljstvo roditelja programom vrtića i cjelovitim odgojno – obrazovnim procesom ▪ prilagođenost i efikasnost organizacije cjelovitog obrazovnog procesa ▪ uključenost roditelja u odgojno - obrazovni proces ▪ dječja kreativna ostvarenja ▪ djetetove izjave ▪ kvantitativne i kvalitativne obrade dobivenih rezultata s grafičkim prikazom ▪ timska analiza postignuća ▪ Prilagođenost sadržaja za obogaćivanje programa iz kulture, sporta i stranih jezika ▪ emotivni stavovi okruženja u odnosu na prezentirane programe ▪ izvješća ▪ procjene prema instrumentima praćenja i evaluacije supervizora		

Godišnji plan i program rada pedagoga

Mjesec	9.	10.	11.	12	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	UKUPNO	
BROJ RADNIH DANA	21	23	19	20	21	20	21	21	20	20	23	19	248	neposredni pedagoški rad i drugi odgovarajuć i poslovi obavljaju se u sklopu 3,5-satnoga radnog vremena,
1. NEPOSREDAN RAD S DJECOM, ODGOJITELJIMA I RODITELJIMA	52,5	57,5	47,5	50	52,5	50	52,5	52,5	50	50	57,5	47,5	620	
2.OSTALI POSLOVI	21	23	19	20	21	20	21	21	20	20	23	19	248	
3.UKUPNO (1+2+3)	73,5	80,5	66,5	70	73,5	70	73,5	73,5	70	70	80,5	66,5	868	
4. SURADNJA S DRUGIM USTANOVAMA, STRUČNOSTI, USAVRŠAVANJE, PLANIRANJE, PRIPREMA ZA RAD	10,5	11,5	9,5	10	15	10	10,5	10,5	10	10	11,5	9,5	124	ostatak se odnosi na poslove vezane uz suradnju s drugim ustanovama, poslove stručnoga usavršavanja, planiranja, pripreme za rad i druge poslove. 0,5-sat radnog vremena
UKUPNO (3+4)	84	92	76	80	84	80	84	84	80	80	92	76	992	

Svoj godišnji Plan i program rada za 2024./2025. godinu izradila sam uvažavajući sistematizaciju poslova i zadaća pedagoga, temeljem članka 99 Zakona o mirovinskom osiguranju, u predstavljenoj satnici, tj. godišnjem zaduženju, a sukladno broju sati tjedno u vrtiću.
U DV *ACUTO* to će biti 2 sata tjedno.

1. Sudjelovanje u planiranju i realizaciji odg.-obr.procesa :

- izrada odgojno-obrazovnog rada u Godišnjem planu i programu ustanove
- snimanje, praćenje i istraživanje kvalitete odgojno-obrazovnog procesa
- praćenje realizacije sigurnosnih programa
- strukturiranje i praćenje metodičkih vježbi iz kolegija *Metodika hrvatskog jezika i književnosti*
- izrada posebnog programa u kriznim situacijama
- sudjelovanje u planiranju organizacijskog, materijalnog, socijalnog konteksta, uvjeta
- usklađivanje uvjeta rada s ritmom života djeteta u obitelji
- interdisciplinarni pristup pri realizaciji zadaća
- valorizacija postignuća, kritički osvrt na poteškoće s ciljem prevladavanja istog

1.1 Rad u odnosu na dijete

Prilagodba djece:

- prijem roditelja i djece, inicijalni razgovori
- prikupljanje i korištenje podataka o djetetu
- praćenje perioda prilagodbe
- procjena skupnog ozračja
- valorizacija postignuća
- timsko opserviranje djeteta s evidentnim ili indiciranim posebnim potrebama

Strukturiranje prostora i poticaja preteći potrebe djece

- primjerena organizacija dana i prostora(naglasak na boravku na zraku)
- osiguravanje primjerenih poticaja
- pravodobno reagiranje na dječje potrebe
- kreativnost u poticajnom okruženju(djela sakralne i likovne umjetnosti)
- kvalitetno ozračje u odnosu na zadaće

Sudjelovanje u oblikovanju konteksta za djecu s teškoćama u razvoju

- sudjelovanje u realizaciji individualnih programa rada djece s teškoćama i djecom zajedno s odgojiteljima i stručnim suradnicima
- praćenje i valorizacija rada

1.2. Rad na realizaciji zadaća

Integracija posebne zadaće GPP-a:

Osigurati molitveno stvaralački sustav koji uvodi dijete u prijateljsku komunikaciju s Bogom (izbor metoda, sadržaja, poticaja, načina rada, pristupa djetetu)

- organizirati proces u kojem će dijete kontinuirano biti u doticaju sa biblijskim, književno-umjetničkim likovnim i kulturnim poticajima (djela književnosti, likovne, glazbene i scenske i sakralne kulture):izrada orijentacijskih planova, tjednih i dnevnih planova, dokumentiranje,

zapisi izričaja

- poticanje kreativnosti, govorno-molitvenog izričaja i osobne inicijative kod djece (metodički pristupi)
- definirati plan akcija sa svim sudionicima procesa
- strukturirati materijalno okruženje koje će poticati djecu na komunikaciju (posebice vjerski kutić i kutić početnog čitanja i pisanja)
- nabavka nove literature vezane za zadaću

1.3. Rad na realizaciji zadaće pripreme djece za školu

- suradnja sa odgojiteljima na praćenju djece-zrelosti za školu
- praćenje provođenja i vrednovanje Programa predškole
- procjena zrelosti za školu
- dogovor oko rješavanja poteškoća u svladavanju Programa kod pojedine djece

2. Rad u odnosu na odgojitelje

- poticati odgojitelja na primjenu suvremenih oblika rada u odnosu na dijete i roditelje (projektno planiranje, primjena različitih oblika suradnje s roditeljima), te jačati svoju odgojiteljsku kompetenciju kroz timski rad s ostalim djelatnicima vrtića
- aktualizirati područje duhovne dimenzije i vjerskog odgoja
- jačati kompetencije odgojitelja u području suradnje s obiteljima
- osobnim primjerom i angažmanom podizati kulturu vrtića i zajedništva u njemu
- osigurati poticajnu materijalnu sredinu i kvalitetnu odgojnu interakciju s obzirom, na zadaće (prikupljanje literature, opremanje soba dnevnog boravka novim poticajima, osmišljavanje vanjskih poticaja)
- zajedničko utvrđivanje kriterija za vrednovanje procesa i samo-vrednovanje
- vrednovanje projekata i programa u vrtićima
- voditi brigu oko kvalitete stručnog usavršavanja
- zajedno s odgojiteljima prezentirati postignuća za svim razinama
- provođenje Programa stažiranja s pripravnicima

3. Rad u odnosu na roditelje

- pomoći roditelju u razumijevanju osnovnih potreba djece te zajednički pronalaziti putove za njihovo zadovoljavanje.
- omogućiti što kvalitetniju pripremu roditelja na adaptaciju
- jačati samopouzdanje i roditeljsku kompetenciju
- tražiti podršku i pomoć roditelja u realizaciji zadaća (čitanje u vrtiću, čitanje kod kuće)

4. Suradnja sa :

- Ministarstvom znanosti i obrazovanja
- Gradskim uredom za obrazovanje, sport i mlade
- Agencijom za odgoj i obrazovanje
- vrtićima, školama, KBF, UF, NKU-HBK, Ured za vjeronauk Zgb. Nadbiskupije
- kult.-umj. institucijama (knjižnice, galerije, muzeji)
- vjerskim institucijama-posebice župama
- izrada prijedloga poticajnih promjena i novina u odnosu na sve segmente kulture vrtića

5. Rad u odnosu na stručne suradnike: zdravstvena voditeljica

- rad na izradi zajedničkih planova, programa i projekata (posebice u odnosu na zajedničke zadaće i posebne planove -za darovitu djecu i djecu s poteškoćama u razvoju,)
- praćenje stručne literature i pedagoške periodike
- razmjena iskustava i znanja
- interdisciplinarnim pristupom raditi na zajedničkim projektima
- pojačani rad na zadaćama i realizaciji Programa predškole
- zajedničko rješavanje problemskih situacija u vrtiću

6. Rad u odnosu na ravnatelja i ostale zaposlenike

- radni dogovori
- koordinirane akcije u svrhu održanja i stvaranja kvalitetnog ozračja u vrtiću
- rješavanje tekuće problematike -kroz kvalitetnu interakciju sa ostalim djelatnicima utjecati na poboljšanje kvalitete življenja djece i odraslih u vrtiću

7. Osobno stručno usavršavanje

- praćenje, pohađanje seminara, interdisciplinarni pristup problemima
- Organizirati stručne aktive koji tematski prate posebne zadaće
- praćenje literature
- edukacija izvan vrtića
- obogaćivanje novom stručnom literaturom i novim informacijskim tehnikama

Plan izradila: Brankica Blažević, dipl. pedagog

Godišnji plan i program rada psihologa

1. Psihološka procjena djece

- psihologijsko utvrđivanje osobitosti djetetovih potreba i izrada IOOP prema potrebi
- sustavno praćenje razvoja djece s trajnim, prolaznim i potencijalnim posebnim potrebama
- upotreba psihologijskih testova i primjena procesne dijagnostike
- procjena razvojnog statusa djeteta
- priprema liste za praćenje razvoja
- priprema liste za praćenje prilagodbe

2. Opservacija u skupini

- opservacija djeteta u odgojnoj skupini kroz aktivnosti te kroz odgovarajuće kraće programe
- praćenje i procjena stjecanja socijalnih, emocionalnih vještina, motoričkih, komunikacijskih i spoznajnih
- praćenje aktivnosti skupine i osiguravanje raznovrsnosti aktivnosti i materijala,

razvojne primjerenosti poticaja i aktivnosti te adekvatnih odgojnih postupaka odgojitelja/ica

3. U suradnji s odgojiteljima

- savjetodavni razgovori s odgojiteljima o potrebama pojedinačnog djeteta ili cijele skupine
- zajedničko osmišljavanje aktivnosti i poticaja u skladu s potrebama pojedinačnog djeteta ili skupine
- zajedničko pripremanje na individualne sastanke s roditeljima djece
- planiranje i sudjelovanje u provedbi kraćeg programa za potencijalno darovitu djecu
- sastanci s odgojiteljima u cilju izrade individualnih odgojno obrazovnih planova za djecu s posebnim potrebama, te vrednovanja njihovog provođenja
- konzultacije s odgojiteljima o njihovim opservacijama ponašanja i razvojnog statusa pojedine djece te funkcioniranja odgojne skupine
- savjetodavni razgovori u svrhu rješavanja problemskih situacija u neposrednom radu u odgojnoj skupini ili u drugom području rada
- organizacija i provođenje radionica i predavanja s ciljem stručnog usavršavanja odgojitelja

4. U suradnji sa stručnim suradnicima

- sudjelovanje na sastancima stručnog tima
- zajedničko planiranje i programiranje Odgojiteljskih vijeća, stručnih aktiva i radionica
- sudjelovanje u izradi Godišnjeg plana i programa ustanove
- sudjelovanje u izradi Godišnjeg izvješća
- pripremanje zajedničkih roditeljskih sastanaka i individualnih razgovora s roditeljima i odgojiteljima

5. U suradnji s roditeljima

- izvješćivanje roditelja o tijeku prilagodbe
- izvješćivanje roditelja o djetetovim razvojnim osobitostima, odstupanjima ili potencijalima
- savjetodavni razgovori s roditeljima o razvojnem statusu djeteta
- preporuke o aktivnostima, poticajima i igračkama prilagođenima razvojnim potrebama pojedinačnog djeteta
- preporuke o adekvatnim odgojnim postupcima i načinima osiguravanja psihološke dobrobiti
- preporučivanje daljnje obrade u specijaliziranim ustanovama, po potrebi
- provođenje roditeljskih sastanaka

6. Individualni rad s djecom

- uspostava bliskog i sigurnog odnosa sa svom djecom u DV-u
- individualni rad s djecom na jačanju slike o sebi, samopoštovanja i ostalih psiholoških mehanizama

- samostalan rad s djecom u područjima u kojima se uočavaju odstupanja (grafomotoričko, socio-emocionalno, komunikacijsko itd.) - kroz vježbe, zadatke, razgovor, glumu, crtež, igru

8. Vođenje dokumentacije

- pisanje mišljenja o razvojnim postignućima djeteta
- vođenje pojedinačnog dosjea o djetetu s posebnim potrebama
- vođenje dokumentacije o suradnji s roditeljima (unutar dokumentacije o djetetu i odgojnoj skupini)
- vođenje Dnevnika rada - evidencije rada stručnog suradnika psihologa

9. Ostali poslovi

- planiranje vlastitog stručnog usavršavanja uz redovito i kontinuirano praćenje recentne literature i znanstvenih istraživanja
- osmišljavanje letaka i plakata s važnim informacijama o djetetovu razvoju i psihološkim potrebama
- osmišljavanje i pomoć u provođenju selekcijskih postupaka pri primanju novih zaposlenika (odabir psihologijskih, selekcijskih instrumenata; osmišljavanje i provođenje selekcijskog intervjua)

13. ZAKLJUČAK

Godišnji plan i program rada predškolske ustanove integriran je dokument osmišljen tako da u potpunosti zadovoljava individualne potrebe svakog djeteta sukladno s razvojnim specifičnostima. Prateći razvoj djeteta kao pojedinca, ali i dinamiku skupine, program karakterizira raznolikost i prikladnost aktivnosti koje imaju za cilj podržati razvoj djeteta u njegovoj autentičnosti uz sustavnu suradnju s roditeljima. Razvoj djetetovih interesa, otkrivanje talenata i sklonosti, razvoj govornog izražavanja, kreativnosti, spontanosti, briga za tjelesni rast i razvoj, razvoj duhovne dimenzije i kršćanskih vrijednosti, briga za poticanje razvoja socio- emocionalnih kompetencija te usvajanje kulturno-higijenskih navika bit će u skladu sa značajkama dječjeg razvoja, a odgojitelji će za takav razvoj kreirati poticajno okruženje kao i adekvatnu didaktičku podršku. Program donosi razrađene zadaće za određena razdoblja i dob te minimalne materijalne uvjete koji su nužni za njihovu realizaciju. Zadaća djelatnika je kroz sustavna individualna i skupna stručna usavršavanja trajno osigurati kvalitetu provođenja programa odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi. Primjenjujući suvremene pedagoške koncepte, vodeći se za suvremenim nastojanjima integriranog odgojno-obrazovnog rada poticati će kod djece cjelovit razvoj. Otvoren za suradnju s roditeljima te mjesnom zajednicom, vrtić će pomoći djeci u integraciji u društvo te im dati priliku da od najranije dobi, sukladno s razvojnim osobitostima te individualnim razlikama aktivno participiraju u životu zajednice.

14. PROGRAM POSTUPANJA I METODE DJELOVANJA ZA POVEĆANU SIGURNOST DJECE

(Program sadrži trinaest priloga metoda djelovanja, djelatnici su obvezni pridržavati se uputa iz ovog Programa koji će se po potrebi nadopunjavati).

15.1. PRILOG BR. 1

Podsjetnik na postupke i metode u slučaju ozljeđivanja djeteta

- ostanite prisebni, ne paničariti
- provjerite stanje svijesti ozlijeđenog djeteta
- ako je pri svijesti, ohrabrite ga i umirite (pružite mu osjećaj sigurnosti)
- brzim zapažanjem utvrdite postoji li još uvijek neposredna opasnost po dijete i ostalu djecu kako bi uklonili mogućnost većih ozljeda
- pružite prvu pomoć djetetu na mjestu nezgode - u položaju u kojem ste zatekli ozlijeđeno dijete, osobito ako niste sigurni o kakvoj je ozljedi riječ
- okrenite dijete u bočni položaj (da se ne uguši) osim ako sumnjate na ozljedu kralježnice ili prijelome drugih kostiju, zdjelice kao i na ozljede glave i vrata
- ne dajte djetetu ništa na usta (piti ili jesti)
- pozovite stručnu pomoć (medicinsku sestru ili djelatnika osposobljenog za pružanje prve pomoći)

Poduzimanje potrebnih mjera i dogovora vodi stručna osoba ovisno o težini ozljede

- povredi obvezatno obavještavamo roditelja (odgojitelj, ravnatelj)
- odgojitelj kod kojega se dogodila ozljeda obvezatan je sačekati roditelja i dati mu informacije
- kod lakših povreda intervenciju provodi medicinska sestra/zdravstveni voditelj osobno
- teže ozljede nakon pružanja prve pomoći rješavaju se pozivom hitne pomoći (194), policije (192), ako je riječ o nesreći u prometu, jedinstvenog broja 112 ili direktnim odvođenjem djeteta u najbliži dom zdravlja (osobnim automobilom u pratnji medicinske sestre i matičnog odgojitelja)

Evidentiranje ozljeđivanja

- u evidenciju ozljeda - medicinska sestra/zdravstveni voditelj
- u stručnu dokumentaciju (dnevne bilješke) — matični odgojitelj
- izjava odgojitelja kod kojeg se dogodila ozljeda

Zaposlenici osposobljeni za pružanje prve pomoći

- s ciljem osposobljavanja što većeg broja osoba za pružanje prve pomoći, Dječji vrtić će u suradnji sa zdravstvenim službama osigurati osposobljavanje tijekom godine

15.2. PRILOG BR. 2

Podsjetnik na postupak i mjere djelovanja ako dijete „nestane“ u ili iz vrtića

- zadržite prisebnost, ne paničarite
- provjerite još jednom prostor sobe dnevnog boravka, hodnika, unutrašnjosti vrtića i igrališta. Ni u jednom trenutku ne ostavljajte ostalu djecu bez nadzora. S vama dijete mogu tražiti i djeca vaše skupine.
- obvezatno obavijestite ravnateljicu ili njezinu zamjenu (stručnog suradnika)

Ako se dijete ne pronađe odmah slijedi organiziranje „kriznog tima“ (ravnateljica, odgojitelj).

Krizni tim utvrđuje:

1) osobe koje obavljaju akciju za traženje djeteta:

- a) zaposlenik iz administracije (računovodstva) pretražuje prostor vrtića
- b) odgojitelj (može s djecom) pretražuje igralište, dvorište - kada postoji pretpostavka da se dijete sakrilo
- c) zaposlenike izvan procesa s hranom i djecom (spremačice) u zadanim smjerovima izvan

vrtića traže dijete po opisu posebno u smjeru mjesta stanovanja djeteta

2) osoba koja kontaktira s roditeljima (ravnateljica, odgojitelj) obavještava roditelja putem telefona (mobitela)

- a) događaju
- b) prethodno obavljenim radnjama

- c) prikuplja podatke korisne za daljnje traženje
- 3) osoba koja obavještava policiju (ravnateljica ili ovlaštena zamjena)
 - a) daje podatke o djetetu i poduzetim radnjama
 - b) kontaktira općinski ured (načelnika ili Upravni odjel) i predsjednika upravnog vijeća
 - c) kontaktira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u cilju pravovremenosti i istinitosti informiranja-po potrebi
- 4) osoba koja kontaktira s medijima i nadležnim ustanovama (ravnateljica ili ovlaštena zamjena)
 - a) dostavlja medijima samo činjenice - profesionalnost u informiranju (zabranjeno objavljivanje fotografija i podataka o djetetu bez suglasnosti roditelja)
 - b) osigurava vrtiću kao ustanovi zaštitu od senzacionalizma

Ostalim zaposlenicima nije dozvoljeno predstavljanje vrtića i davanje informacija.

Po završetku krizne situacije provodi se:

- kratka krizna intervencija — ravnateljica provodi razgovor sa sudionicima događaja (po potrebi angažirati stručnjaka izvan vrtića)
- pisanje izvještaja (odgojitelja kod kojega je dijete nestalo, članova „kriznog tima“) s točno navedenim razlozima nastanka navedene situacije, metodama i postupcima djelovanja u rješavanju situacija

15.3. PRILOG BR. 3

Podsjetnik na metode djelovanja i postupke kod preuzimanja i predaje djeteta roditeljima

- Preuzmite dijete i predajte dijete roditelju ili odrasloj osobi (od 18. godina nadalje) koju je roditelj naveo da može dovesti i odvesti dijete iz vrtića (uz potpisanu suglasnost roditelja) u imeniku
- svakom djetetu koje se teže odvaja od roditelja ujutro pomognite da lakše uđe u sobu (spustiti se na njegovu fizičku razinu, ohrabrite ga i razveselite ili ga prihvatite iz naručja roditelja-mlađe djetete). Jednako tako pomognite roditelju kod odlaska iz vrtića da dijete na njegov poziv ide kući, da se ne zadržava još dugo u vrtiću (što je započeo , dovršit će kod kuće ili sutradan u vrtiću).
- Osobu koju nikada niste vidjeli, a roditelj nije najavio njezin dolazak ljubazno

zamolite da se predstavi i identificira - po potrebi nazovite i konzultirajte roditelja.

- Dežurni odgojitelj koji je primio dijete kao i odgojitelj iz jutarnje smjene dužni su drugom odgojitelju prenijeti informaciju roditelja ili nešto što se neplanski dogodilo djetetu (npr. ozljeda).
- U slučaju primjećivanja ozljeda kod djeteta pri dolasku ili ponovljenim dolascima u vrtić obvezatno pitajte što se dogodilo i tu informaciju zapišite u dnevnik rada.
- U slučaju sumnje na zlostavljanje djeteta obratiti se ravnateljici vrtića.

15.4. PRILOG BR.4

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja u slučaju nedolaska roditelja po dijete do kraja radnog vremena vrtića

Matični odgojitelj (odgojitelj odgojne skupine):

- kontinuirano provjerava brojeve telefona i mobitela te promjene odmah unosi u imenik djece
- u slučaju nedolaska roditelja na vrijeme, nazove najbližu rodbinu djeteta (baka, teta i sl.) ili susjede djeteta koje poznaje
- posebno provjerava podatke o nepoznatoj osobi koja je došla po dijete nakon radnog vremena vrtića, a da roditelj to nije najavio (ako ne može dobiti roditelja telefonom, kontaktirati centar za socijalnu skrb i policiju)
- ostaje s djetetom najduže još 60 minuta nakon rada vrtića, potom obavještava policiju radi postojanja mogućnosti da se roditeljima nešto dogodilo
- ostaje nakon dežurstva do razrješenja nastale neplanirane situacije

Roditelje je svakako potrebno obavijestiti o ovim postupcima u slučaju sličnih situacija.

Dežurni odgojitelj:

➤ nastoji uspostaviti prvo kontakt s roditeljem telefonom ili mobitelom

- ako to ne uspije, pokušava kontaktirati osobu koju je roditelj (ili matični odgojitelj) naveo kao osobu koja može odvesti dijete iz vrtića
- ostavlja mogućnost da je roditelja nešto hitno spriječilo u dolasku po dijete (ostaje izvan radnog vremena vrtića do 60 minuta)
- nakon toga obavještava ravnateljicu ili stručnog suradnika

- poziva jedinstveni broj za hitne službe (112) ili policiju (192) i objašnjava koje je do sada radnje poduzeo
- daljnje upute dobiva od operatera komunikacijskog centra za hitne intervencije ili od policijskog službenika

15.5. PRILOG BR. 5

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja pri korištenju igrališta

- obilazak vanjskog prostora igrališta (pomoćno tehničko osoblje - domar, spremačica) - svakodnevno
- prijenos informacija o nedostacima ili potencijalnim opasnostima radi korištenja samo sigurnih, provjerenih dijelova igrališta (odgojitelj odgojitelju)
- djelatnik koji uoči nedostatke (odgojitelj i ostali) obvezatno upisuje nedostatke i opasnosti te potrebu za intervencijom u tzv. bilježnicu domara (koja je u prostoriji domara, s obvezatnim upisivanjem datuma, kratkim opisom kvara ili potrebe za intervencijom i potpisom)
- prije izlaska iz vrtića, odgojitelj upućuje djecu na odlazak na WC
- svakodnevno, prije izlaska u dvorište ili na ulicu, odgojitelj upućuje djecu na elemente samozaštite i zaštite - dogovorite pravila korištenja igrališta i pravila ponašanja na ulici, parku...
- provjeravajte i uvijek imajte na umu da i svakom trenutku vidite svu djecu (odgojitelji)
- ako postoji neko mjesto koje djeci pruža mogućnost skrivanja i izdvajanja, svakako pratite i provjeravajte što tamo rade
- u slučaju odlaska djeteta u vrtić (npr. na wc), nemojte ga pustiti bez ikakvog nadzora. Jedan odgojitelj neka pomogne djetetu i provjeri obavljanje higijene (pranje ruku nakon korištenja wc-a), a na ostalu će pripaziti drugi odgojitelji
- budite uz djecu koja koriste sprave posebno kod onih za koje procjenjujete daje djeci potrebna vaša pomoć
- uvijek provjeravajte sve ulaze, izlaze da li su zaključani nakon što se vratite iz dvorišta
- ne zadržavajte se u grupicama odraslih osim ako je to iznimno potrebno
- razvijate kontinuirano kod djece potrebu zaštite i samozaštite pri korištenju igrališta te sprava na njemu

ŠETNJA, IZLETI, ZIMOVANJA

1. Pri svakom napuštanju sigurnog okruženje vrtića (šetnje, posjeti ...) u pratnji deset djece nalazi se jedan odgojitelj, a za veći broj djece dva odgojitelja i više.
2. Na početku pedagoške godine roditelji potpisuju izjavu kojom su suglasni sa pedagoškim posjetima (posjete koje se tijekom godine dogovaraju u svrhu obogaćivanja kurikulumu skupine)
3. Kod organizacije jednodnevnih i višednevnih izleta ili zimovanja, roditelji moraju upoznati sa svim uvjetima putovanja i boravka na odabranoj lokaciji.
4. Roditelj svojim potpisom daje pismenu suglasnost za obveze koje proizlaze iz organizacije jednodnevnog ili višednevnog izleta djece u pratnji odgajatelja i stručnog osoblja.
5. Kada se organiziraju izleti ili zimovanja u inozemstvu, roditelji prije polaska, nakon što su upoznati sa svim pojedinostima putovanja, potpisuju izjavu pristanka, kojom potvrđuju da njihovo dijete u pratnji odgojitelja može otići na takav izlet (za svako dijete roditelji potpisuju zasebnu izjavu).
6. Sve potpisane izjave potpisuju se u tajništvo vrtića.

15.6. PRILOG BR. 6

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja u svrhu pružanja sigurnosti djece u sobi dnevnih boravka i zajedničkih prostora

- dežurni odgojitelj provjerava prostor pri dolasku -I razina sigurnosti (o nedostacima odmah obavještava ravnatelja ili njegovu ovlaštenu zamjenu)
- prije ulaska u svoje matične sobe, odgojitelji provjeravaju svoje sobe dnevnog boravka i ostale prostore
- u slučaju uočavanja nedostatka ili izvora opasnosti u navedenim prostorijama informiraju domara, ravnatelja ili administrativnog djelatnika
- obvezatno upisuju nedostatke i potrebu za intervencijom u bilježnicu domara, s ubilježbom datuma, kratkim opisom potrebne za intervencije i potpisom osobe koja je nedostatak uočila i prijavila)
- u slučaju da se ne može odmah intervenirati, potencijalno opasan prostor ili materijal odmah osigurati, odvojiti od djece, a s djecom provesti razgovor o opasnosti i potrebi zaštite i samozaštite

Pozornost se treba posebno usmjeriti na to:

- znate li gdje se nalazi najbliža oprema za gašenje požara

- ima li u vašoj sobi materijala i sredstava opasnih za dijete
- da li su sve vaše utičnice zaštićene
- da li su sve igračke, materijali i oprema (namještaj) primjereni za upotrebu djece - u slučaju neznanja ili nedoumice zatražite savjet povjerenika zaštite na radu, ravnatelja i drugih stručnih suradnika radi
- mogućeg otklanjanja ili premještanja opreme kako ne bi predstavljala potencijalnu opasnost za dijete
- uočite prostore u kojima se djeca u sobi vole osamiti i pojačajte nadzor nad događajima i tim prostorima
- razvijate navike samozaštite kod djece u korištenju prostora i međusobnoj interakciji
- provjerite razinu opasnosti od prozora, vrata, kupaonica
- pratite kretanje djece (vi morate znati gdje su vam djeca)

U sklopu ovog dijela programa (podsjetnik), u suradnji s ovlaštenom osobom za zaštitu na radu, dogovorit ćemo simuliranje odnosno vježbu evakuacije u izvanrednim situacijama poput: požara, potresa ili neke druge potencijalne opasnosti zbog koje je djecu potrebno hitno udaljiti iz objekta.

15.7. PRILOG BR. 7

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja u svrhu nadzora kretanja osoba u objektu:

1. Svi djelatnici vrtića dužni su voditi brigu o kretanju osoba unutar i oko vrtića, osobito ako iste nisu korisnici usluga vrtića.
2. Svi ulazi u objekt vrtića zaključavaju se, tako da se vrši kontrola ulaska svih koji ulaze u objekt vrtića.
3. Ulaz u objekt Dječjeg vrtića se zaključava, tako se vrši kontrola ulaska svih koji ulaze.
4. Niti jedna osoba ne smije se kretati po objektu bez pratnje nekog od djelatnika vrtića pa svakoga tko se tu zatekne treba upitati za njegovu namjeru i otpratiti ga sve do izlaza.
5. Ako nepoznata osoba postupa protuzakonito, odmah se obavještava policijska postaja.
6. Ovlaštene osobe redovito (na kraju radnog dana) provjeravaju sva vrata i prozore kako bi se spriječio neovlašteni ulaz, odnosno provala u vrijeme kada u ustanovi nema nikoga.

15.8. PRILOG BR. 8

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja u slučaju provale:

1. U slučaju da se ustanovi daje bilo neovlaštenih ulazaka ili provale u ustanovu bez obzira

ima li štete ili ne, odmah se obavještava ravnatelj i policija,

2. Osoba koja je prva primijetila provalu obavještava ostale djelatnike o događaju kako bi se spriječio ulazak djece i drugih osoba u provaljen prostor,
3. Do dolaska policije u provaljen prostor se ne ulazi,
4. Osobe koje su primijetile provalu, kao i odgojitelji čija je to skupina u što kraćem roku zapisnički konstatiraju nastalu štetu,
5. Nakon obavljenog policijskog očevida, pomoćno osoblje pregledava prostorije kako bi se uočili svi potencijalno opasni predmeti po dijete (staklo i drugi opasni materijal),
6. Po završenom pospremanju provaljenog prostora, zdravstveni voditelj i ravnatelj pregledava prostor te ako više ne postoji opasnost po djecu, odobrava se ulazak djece u sobu,
7. Za dalji kontakt s policijskom postajom za dobivanje zapisnika o očevidu, podnošenje potrebne kaznene prijave ili zahtjeva za naknadu štete prema osiguravajućoj kući, zadužen je ravnatelj.

15.9. PRILOG BR. 9

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja u slučaju nasilja zlostavljanja ili zanemarivanja djeteta ili nasilja u obitelji:

1. Sukladno Obiteljskom zakonu svatko je dužan obavijestiti centar za socijalnu skrb o kršenju djetetovih prava, a posebno o svim oblicima zlostavljanja.
2. Sukladno odredbama Zakona o zaštiti nasilja u obitelji stručni suradnici u djelatnosti odgoja i obrazovanja obvezni su prijaviti policiji i državnom odvjetništvu počinitelje nasilja.
3. Stručni djelatnici su dužni poduzimati mjere zaštite prava i izvijestiti o svakom kršenju tih prava, odmah:
 - ukoliko je dijete povrijeđeno u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može pretpostaviti da su takva intervencija ili pregled potrebni. Odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći ili na najbrži mogući način osigurati pratnju djeteta od strane stručne osobe liječniku te sačekati liječničku preporuku o daljnjem postupanju.
 - žurno izvijestiti ravnatelja koji će izvršiti prijavu policiji ili državnom odvjetništvu i obavijestiti centar za socijalnu skrb te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima slučaja, aktivnostima koje će se poduzeti te na njihovo traženje odmah dostaviti svu

dokumentaciju vezanu uz navedeni slučaj.

15.10. PRILOG BR. 10

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja u slučaju nasilja među djecom:

- Ako se radi o fizičkom nasilju, djeca se razdvajaju, i ako se ne primiri agresivno dijete odvaja ga se u drugu prostoriju, gdje mora biti pod nadzorom nekog od djelatnika DV. Odgojitelj sa svaki djetetom uključenim u nasilje individualno razgovara i objašnjava mu zašto se ne smiju agresivno ponašati, te što učiniti sljedeći put kada se nađe u sličnoj situaciji. Odgojitelj kod preuzimanja djeteta mora roditelja izvijestiti što se dogodilo.
- Ukoliko odgojitelj ili drugi djelatnik primijeti neki drugi oblik nasilja među djecom, kao što je vrijeđanje, zadirkivanje i sl. razgovara s djetetom i objasni mu zašto to ne smije činiti i kako se treba sljedeći put ponašati kada se nađe u sličnoj situaciji.
- Ako se primijeti kod neke djece da učestalo ponavljaju neki oblik nasilja, odgojitelj skupine o tome obavještava ravnateljicu, te se održava sastanak sa stručnim timom i dogovara se plan rada s djecom i roditeljima uključenima u problem.
- Mora se imati na umu daje nasilje među djecom jedan od pokazatelja neadekvatnog odgoja, poremećenih obiteljskih odnosa i sl. i zato treba razgovarati individualno s roditeljima gdje u razgovoru otkrivamo postoji li neka akutna situacija radi koje dijete iskazuje nasilničko ponašanje.

15.11. PRILOG BR. 11

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja kod sukoba između zaposlenika i drugih odraslih osoba:

- U svim situacijama treba primijeniti znanja i vještine aktivnog slušanja, zadržati smirenost i profesionalnu razinu odnosa.
- Potrebno je izbjegavati rasprave sa sugovornikom pred djecom ili drugim roditeljima te komentiranje situacije pred djecom ili pred drugim roditeljima.
- U slučaju fizičkog nasilja, prijetnje fizičkim nasiljem ili verbalnog nasilja kojeg nije moguće odvratiti bilo koji radnik vrtića treba pozvati policiju.

15.12. PRILOG BR.12

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja kod razvoda roditelja:

- Kad se sazna za razvod roditelja/skrbnika, odgojitelj skupine u kojoj je dijete ili

ravnateljica, pedagog ili psiholog organiziraju individualan sastanak s roditeljima/ skrbnicima na kojem ih savjetuju o odnosu prema djetetu tijekom i nakon razvoda braka. Treba ih upozoriti da nesuglasice ne rješavaju pred djetetom, da ga ne koriste kao sredstvo ucjenjivanja, ne govore ružne stvari o drugom roditelju/skrbniku.

- Voditelj sastanka mora sastaviti zapisnik u kojem opisuje sadržaj sastanka i tko mu je prisustvovao.
- Odgojitelj mora pratiti ponašanje i reakcije djeteta za vrijeme i nakon razvoda braka kako bi se pravovremeno moglo reagirati na eventualne poteškoće.
- Kad je razvod okončan potpisuje se novo ovlaštenje o preuzimanju djeteta iz vrtića, u suradnji s roditeljem koji je dobio skrbništvo.
- Odgojitelja i ravnatelja treba upoznati s rasporedom susreta s roditeljem koji nije dobio skrbništvo.
- U koliko dođe roditelj bez skrbništva po dijete ne možemo mu ga dati bez suglasnosti roditelja koji ima skrbništvo.
- Ako roditelj bez skrbništva inzistira da mu se da dijete i nastupa agresivno, odgojitelj odmah poziva policiju.
- Obavještava o tome ravnateljicu i piše pismenu zabilješku.
- U vrijeme razgovora odgojitelja s roditeljem, brigu o djeci preuzima drugi odgojitelj izvan prostorije u kojoj se vodi razgovor.
- Zamoliti roditelja da u interesu djeteta napusti prostorije vrtića i svoje probleme rješava sa CZSS.

15.13. PRILOG BR. 13

Podsjetnik na postupke i metode djelovanja s roditeljima čije psihofizičko stanje ugrožava sigurnost djeteta (alkohol, droga, bolesti...):

- Odgojiteljica procjenjuje je li psihofizičko stanje roditelja koji je došao po dijete takvo da može ugroziti sigurnost njegovog djeteta, ostale djece ili zaposlenika vrtića
- Odgojiteljica telefonski obavještava drugog roditelja o stanju roditelja koji je došao po dijete i zahtjeva da dođe po dijete, ili da ovlasti drugu punoljetnu osobu koja će doći po dijete.
- U slučaju da roditelju treba pružiti pomoć, odgojitelj zove hitnu pomoć.

O događaju ravnateljica prema potrebi obavještava nadležni CZSS.

U Zagrebu, rujan 2024. godine.

